

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
József kir. herceg-utca 1. (Blkabérház).
Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

XX. évf. 285. sz. 1943. december 17 péntek

Előfizetési ár: havonta 5.20 P, negyed-
évre 15.— pengő. — Egyes szám ára:
hétköznap 20 fillér, vasárnap 40 fillér.

Kállay miniszterelnök nyílt kiállást hirdetett a bolsevizmussal szemben

Churchill angol miniszterelnök tüdőgyulladásban megbetegedett és „valahol külföldön” ápolják
Benes folytatja tárgyalásait Moszkvában ~ A lengyel kérdés újabb változatai
Kemény csaták, német ellentámadások keleten

A napl krónikában magyar szem-
ponból legjelentősebb az a be-
széd, melyet Kállay Miklós mi-
niszterelnök a képviselőház teg-
nap iülésén mondott. Ennek a be-
szédnek külpolitikai vonatkozásai
is voltak és ezek között kieme-
lendő a miniszterelnöknek ama
kijelentése, amely egy mondatban
sűrűsödik össze: nyílt kiállítás a
bolsevizmus ellen.

A HADIHELYZET

A hadihelyzet keleten nem mu-
tat nagyobb változást. A külön-
böző szakaszokon az újabb szovjet
támadások nem értek el ered-
ményt és a legjobban exponált
kirovgrádi térségen is a német
erőket ellentámadás mentek
át. A szovjet, mely mindig újabb
és újabb helyeken kísérletezik át-
töréssel, ezúttal Zslobannál próbál.
között áttöréssel, de ez is meg-
hiúsult.

A délnémetországi arcvonal szín-
vonal mozgalmasabbá vált, az angol-
szászok Mignanónál intéztek na-
gyobbarányú támadást. A német
hadijelentés e támadások vissza-
verését közli.

A légi háború eddig nem érin-
tetett osztrák területekre jutott. Ame-
rikai bombázókötletek Innsbruck
városát támadták. A kiadott jelen-
tés szerint lakónegyedekben és
kulturális épületekben károkat kelet-
keztek.

CHURCHILL

angol miniszterelnök hollétéről az
utóbbi napokban sok találgatás
hangzott el. Most kiderült, hogy
Churchill tüdőgyulladást kapott és
valószínűleg egy afrikai tábori
kórházban ápolják.

Attlee helyettes miniszterelnök
az angol alsóházban jelentette be
Churchill megbetegedését, de kö-
zelebbről nem jellemezte azt a
helyet, ahol fekszik a miniszter-
elnök.

Az angol hírszolgálati iroda sze-
rint Churchill miniszterelnökhöz
közeli politikai körök azt tart-
ják, hogy Churchill állapota nem
ad okot közvetlen aggodalomra és
úgy vélik, hogy a holnapi orvosi
jelentés csökkentheti majd a mind-
ezek ellenére tanúsított aggodal-
mat.

A TÖRÖK HELYZETRŐL

tájékoztató újabb az MTI ankarai
tudósítása. Eszerint török politi-
kai körök habozás nélkül juttatják
kifejezésre legnagyobb megelége-
désüket a második kairói értekez-
tet kérdésében. A szövetségeket
itt maradék nélkül tájékoztatták a
török lehetőségekről, a törökök

pedig megismerkedtek Roosevel-
tel. A török sajtó egyöntetűen
megállapítja, hogy a második kairói
értekezlet a török diplomácia
győzelmé volt. A török kormány-
zati néppárt keddi gyűlésén részt-
vevő valamennyi képviselő azt a
következtetést vonja le, hogy Török-
ország bár ideológiai szempont-
ból a demokráciák oldalán áll,
nincs azon a ponton, hogy tevőle-
ges részt kérjen a katonai hadmű-
veletekből.

Az angol hírszolgálat is azt je-
lentí Ankarából, hogy a keddi
minisztertanács után az a benyo-
más, hogy Törökország nem készül
résztvenni a háborúban.

AZ OROSZ-CSEH SZERZŐDES

következményeiről bő fejtegetése.
ket közül a nemzetközi sajtó. Az
„United Press” jelentí Moszkvából,
hogy Benes ott ezidőszentül to-
vábbi tárgyalásokat folytat abból
a célból, hogy teljes meg egyezés
jőjjön létre bizonyos háború utáni
kérdésekről, nevezetesen Csehszlová-
kia, a Szovjet-Unió, Lengyel-
ország, Jugoszlávia és Ausztria
jövőbeli viszonyáról. Benes állít-
lag azon fáradozik, hogy ismét
helyreállítsa a viszonyt Orosz-
ország és Lengyelország között,
miután Lengyelország ma az
egyetlen olyan állam, amely meg-
felel a cseh-orosz egyezményben
megállapított feltételeknek.

A Tribune de Lausanne „Be-
folyási övezetek” című vezércikké-
ben azt írja, hogy bár a londoni
lapok tagadják, ezek az övezetek
a moszkvai értekezlet után már
kezdenek kirajzolódni abban az ér-
telemben, ahogyan Smuis tábor-
nagy mondotta s éppen ezért
Nagy-Britannia szempontjából ta-
nácsosnak tartotta, hogy a roppant
orosz hatalommal szemben ellen-
súlyként erősítse meg a nyugat-
európai közép és kis államokhoz
való viszonyát.

A cseh-szovjet egyezményből
világosan felismerhető, hogy Cseh-
szlovákia Oroszország hídfője lett
a dunai Európában és hogy Len-
gyelországnak és Ausztriának
ehhez az egyezményhez tervezett
csatlakozásával a szóbanforgó
egész terület orosz függőségbe
kerül.

Ami a Balkánt illeti, itt hír sze-
rint a szövetségesek partraszál-
lása az orosz ellenállás miatt ma-
radt el, ugyanakkor pedig a kom-
munisták internacionale ügynökei
e területen élénk tevékenységet
fejtenek ki. Valamennyi balkáni
állam közül azonban az orosz be-
folyás Jugoszláviában legna-
gyobb.

A LENGYEL KÉRDÉS

továbbra is forrásban van. Ripka
cseh emigráns külügyminiszter az
angol hírszolgálat jelentése szerint
szerdán felszólította Lengyelorszá-
got, csatlakozzék a csehszlovák-
szovjet szövetséghez.

Persze, ez igen nehéz kérdés az
emigráns lengyel kormány részére,
melynek vezetői először meg akar-
ják tárgyalni a dolgot Eden angol
külügyminiszterrel. Tegnap a len-
gyel kormány minisztertanácsot
tartott az orosz-cseh szerződés és
a lengyel részvétel ügyében.

A londoni „Times” diplomáciai
tudósítója kifejti, hogy a szerző-
dés sok előnyt nyújt egy új-
épített Lengyelország számára, hi-
szén újabb kelet felé irányuló né-
met törekvés ellen akar gátat
emelni, de egy feltétellel: minden
függőben marad addig, amíg hely-
re nem állítják a kapcsolatokat
Oroszország és Lengyelország kö-
zött. Az a nyolc hónap, amely
alatt szünetelt a két ország kö-
zötti diplomáciai kapcsolatok, két
tényt emelt ki: 1. minden meg-
gondolás amellett szól, hogy Len-
gyelország éljen barátságban ha-
talmas szomszédjával, 2. viszont
egy meglehetősen Lengyelország
barátsága orosz érdek is. Ennek a
két ténynek kell az együttműkö-
dés alapjául szolgálnia.

Rámutat ezután a „Times” dip-
lomáciai tudósítója arra, mind
Nagy-Britannia, mind Oroszország
biztosította a lengyeleket arról,
hogy Lengyelország függetlenségét
és erejét visszaállítják, hozzá-
füzi azonban, hogy míg a Szovjet-
Unió ragaszkodik a keleten törté-
nét etnográfiai változások nyilvá-
nos elismeréséhez, a nyugati szö-
vetségesek még nem tértek el nyil-
vánosan attól az elviktől, hogy
nagyon korai még bármilyen ha-
tármódosítás megvitatása, bele-
értve a nyugati határmódosítást
is; ez csak tárgyalás, vizsgálat
és a kérdéshez való nyugodt
hozzányulás útján vezethet elő-
nyös eredményekre.

Lényegesen másként látja a len-
gyel kérdést a semleges sajtó. Dr
Oery nemzeti tanácsos, a „Basler
Nachrichten” főszerkesztője vezér-
cikkben megállapítja, hogy az
oroszcsehszlovák szövetségi szer-
ződés Moszkva politikájának egyik
legérdekesebb sikere. A lengyelek
vakok, ha nem látják, hogy az
oroszcseh (testvéri összefogásnál) a
szenvedő harmadik fél szerepét
szánták nekik. Ha a háború úgy
végződik, ahogy Moszkva sze-
retné, akkor a háború után Len-
gyelországnak már csak három
határszomszédja lesz: Oroszország.

Csehszlovákia és a német biroda-
lom.

Lengyelországot szívesen látják
hármuk felként ebben a szövete-
ségben, előbb azonban bele kell
egyeznie abba, hogy saját állam-
nak testét megcsontítsák.

De ez a megalázás végered-
ményben nem volna reálpolitikai
szerencsétlenség, hanem csupán
egy cseppje annak a nagy kehely-
nyi ürömben, amelyet Lengyel-
országgal meg akarnak itatni.
Ugyanaz a Lengyelország, amely-
nek megoltalmazásáért a nyugati
hatalmak 1939 szeptemberében
megkötötték a második világhábo-
rút, Oroszország javára sokkal
nagyobb területi veszteséget kény-
telen szenvedni, mint amekkorát

Hitler mért volna rá. Es ehhez nem
bíányzik az angolszász áldás!

A továbbiakban Oery kifejti,
hogy Benes viszonya a lengyelek-
hez sohasem volt ragyogó. Most
szokásos ügyességgel arról igyek-
szik meggyőzni Lengyelországot,
hogy mást nem tehet, minthogy jó
képet vág a rossz játékhoz és
Oroszország és Csehszlovákia olda-
lán harmadik lóként befoghatja
magát az új szerződési trojkába.
Benes ilyen módon akarja biztosí-
tani a közép- és délkelet európai
térség pánszláv kialakítását.

Sztalin — írja befejezésül Oery
— nagyszerű diplomáciával egy
olyan tervet készült megvalósítani,
amely az angolszászok minden
európai tervét halomra dönti.

Német hadijelentés

A német véderő főparancsnok-
sága közli:

A szovjetnek a chersoni hídfő-
csonkintézett több támadása az
összpontosított elhárító lüzben
összeomlott.

Csapatunk a kirovgrádi térség-
ben ellenséges támadások vissza-
verése után folytatták ellentáma-
dásukat és a szívós ellenséges el-
lenállás ellenére rohammal elfog-
laltak több helységet és fontos te-
repszakaszokat.

A szovjet a Pripjet mellett pán-
célos támogatással támadott. A
támadásokat az ellenség nagy
vérvességei mellett visszaver-
tük.

Slobin harci térségében vála-
tozó harcok után szerdán is meg-
hiúsult az ellenség valamennyi át-
törési kísérlete.

Neveltől délre súlyos elhárító
harcok vannak folyamatban a túl-
erőben levő szovjet erőkkel. A ke-

leti arcvonalon szerdán 76 ellen-
séges gépet löttünk le.

A délnémetországi arcvonal nyug-
gati részén az ellenség szerdán
Mignanótól két oldal nagyobb
erőkkel támadásba ment. A táma-
dásokat számos páncélos szét-
lövése mellett visszavertük. Mign-
anótól északnyugatra az egyik
elvezett magaslattér még foly-
nak a harcok. Az angolok a keleti
szakaszon páncélos támadással
megindított támadásaik folytatása
során szerdán is súlyos ember és
anyagveszteségeket szenvedtek.

Egy északamerikai bombázó-
kötetek szerdán a déli órákban
megtámadta Innsbruck városát. A
romboló bombák következtében
főleg lakónegyedekben és kulturá-
lis épületekben károkat keletkeztek.
Az elmúlt éjszakan néhány ellen-
séges zavaró repülőgéppel berepült
a rajna-westfáliai iparvidék fölé.
(MTI)

Churchill tüdőgyulladásban megbetegedett

Lisszabon, dec. 16. Attlee hely-
ettes miniszterelnök az angol
alsóház csütörtöki ülésén közölte,
hogy Churchill meghalt és
tüdejének balszárnyán gyula-
dásos góc fejlődött ki. A minisz-
terelnök egészen új állapotba
kiegészítő és a kívánalmaknak
megfelelő. Attlee közölte még,
hogy Churchill állapotáról na-
ponta adnak ki jelentést.

Néhány hónap óta ez már a
második eset, hogy Churchill-
nél, aki éppen 16. napja ünne-
pelte 69-ik születésnapját, tüdő-
gyulladás lept fel. A közölt je-
lentést két katonaoorvos írta alá,
nyilvánvaló tehát, hogy Chur-
chill még mindig külföldön van.

Hol ápolják Churchillt?

Berlin, dec. 16. (TP) Az Attlee
angol miniszterelnökhelyettes
részéről az angol alsóházban

Churchill állapotáról kiadott or-
vosi jelentést a brit miniszter-
elnök háziorvosa és két magas-
rangú katona írta alá.

Tekintve, hogy az egyik alá-
író brit tábornokról köztudo-
masú, hogy Afrikában álloma-
szozó csapatok fölött parancs-
nok, kétségtelen, hogy Wins-
ton Churchill egy afrikai tá-
bori kórházban ápolják.

Fontos tudnivalók!

Hivatalos hirdetésny és vá-
nórlési tanúsítványok kiadásáról.

TOKES FOTO
MŰVESZI KÉPET KÉSZIT

VASÁRNAP IS NYITVA

Eden nyilatkozata Németország további bombázásáról

Amsterdam, december 16. (Német Távirati Iroda.) Az angol alsóházban szerdán az a kérdést intézték a kormányhoz, hogy mi a politikája Németország távbombázása ügyében és hogy történik-e valamilyen változás a bombázásban.

Eden külügyminiszter kijelentette, hogy nem gondolnak a támadó akció elhalasztására vagy bármily jelentőségű gyengítésére. Ellenkezőleg Németország távbombázása a szövetségesek terveiben igen fontos helyen áll, tehát folytatódni fog. (MTL)

A lengyel és kelet európai zsidó menekültekről, Franciaországról

Lisszabon, dec. 16. A háborús kép megvitásával kapcsolatosan Eden angol külügyminiszter az alsóház szerdai ülésén tartott beszédében a többek között kifejtette, hogy 40.000 lengyel menekült elszállítását kezdi meg Perzsiából Kelet és Dél-Afrikába, Indiába, Palesztinába és Mexikóba és hogy a lengyelek elszállítása már csaknem teljesen befejeződött. Nem az angol kormányon múlott, hanem a bolgár és román kormányzatok miatt maradt abba 34.000 délkelet-európai zsidó menekültnek Palesztinába való szállítása.

Egy felvetett kérdésre, vajjon Nagybritannia minden tekintetben egyenrangúnak tekintül-e Kínát a többi nagyhatalommal, Eden igennel válaszolt.

A Smuts beszédét bíráló képviselő Franciaországra vonatkozó célzásaira adott válaszában Eden azt mondta, teljesen osztom azt a véleményt, hogy Franciaország visszatérési számunkra nemcsak kívánatos, hanem szükséges is, de kijelentem azt is, hogy ez csak belülről valószínűsíthető meg. Franciaország visszaállítását kívülről még a legjobb barátaink sem vehetik végre.

Roosevelt motorhíba miatt leszállt az Azori szigeteken

Lisszabon, december 16. Ideérkezett hírek szerint Roosevelt elnök Kairóba és Teheránba vezető útján néhány órát az angolok által megszállt Azori-szigeteken töltött el. Hír szerint a látogatás nem

volt tervbevéve. Roosevelt repülőgépe azuoban motorhíba miatt kénytelen volt Terceira vidékén leszállni, míg a hibát kijavították. (NTL)

A szovjet veszteségei Kievtől nyugatra

Berlin, dec. 16. Mint a NTL értesül, a Kievtől nyugatra vívott harcokban és Zsitomir térségében indított német ellentámadások következtében a német csapatok november 3-tól december 13-ig három szovjet lövészadosztályt, három szovjet lovashadosztályt, egy lovas hadtestet és két szovjet páncélos dandárt semmisített meg. A szovjet ezenkívül a Kievtől nyugatra vívott harcok-

ban és Zsitomir térségéből intézett német ellentámadások során rendkívül súlyos veszteségeket szenvedett ember és hadianyagban. Csak december 3-13-ig terjedő időben a szovjet kereken 8500 foglyot, több mint húsz ezer halottat, s több mint ezer páncélos, kereken ötszáz löveget, több mint 1800 páncéltörő ágyút és 46 léghajító ágyút veszített.

Emlékirat a finn államfőhöz

Helsinki, dec. 16. (MTL): Ritty finn államfőt szerdán küldöttség kereste fel és ötezer aláírással ellátott emlékiratot nyújtott át neki. Noha az emlékirat szövegét nem tették közzé, beavított körökben tudni vélik, hogy tartalma a kora ősszel nyilvánosságra ho-

zott úgynevezett 33-as emlékirat szellemét és ahhoz hasonló politikai megnyilatkozások ellen foglalt állást. A Svenska Pressen tudni véli, hogy az emlékiratnak legálább egyharmada Lincomi miniszterelnök politikájával száll vitába.

Finnbarát hangok az amerikai sajtóban

Stockholm, dec. 16. Az amerikai sajtóban elszórvan ma is jelennek meg finnbarát cikkeik. Így Philip Simms, a Scrips Howard lapkoszorn cikkírója, Stockholmába érkezett híradás szerint egyik cikkében azt írta, Finnország ma is ugyanaz az ország, mely 1940-ben volt, a téli háború idején, amikor a nyugati hatalmak államférfiai annyit kellemest mondtak a finnekről, Churchill és Roosevelt an-

nakidején Finnországot demokratikus mintául állította oda.

Oroszország igazán megengedhetné magának — így folytatódik a cikk —, hogy Finnország irányában nagylelkű feltételeket állítson fel. Rejtély, hogy London és Washington miért nem akar ebben a kérdésben semmiféle befolyást sem gyakorolni Moszkvára.

A török külügyminiszter beteg

Men-mendzsoğlu török külügyminiszter — mint Ankarából jelentik — könnyebben megbetegedett.

Az új szovjet katonai attasé megérkezett Szófiába

Szófia, december 16. (Magyar Távirati Iroda.) Dimitrov Zotov, az új szófia szovjet katonai attasé megérkezett Szófiába. Bliznakov vezérkari őrnagy, az új moszkvai bolgár katonai attasé december 16-án utazik új állomáshelyére, vele utazik Sztamenov moszkvai balkár követ felelőse is.

Zotov az újságírók kérdésére kijelentette, hogy útja Moszkvától Szófiáig 25 napig tartott, tekintettel a háborús helyzet következtében előállott kerülőkre.

Légiriadó Zágrábban

Zágráb, december 16. A esztörtörtökre virradó éjszaka 0 óra 20 percek megszólaltak a horvát főváros légveszélyt jelző szirénái. A légi riadó hajnali 1 óra 15 percig tartott. A város felett gépek zúzása nem volt hallható. (MTL)

Angolszász jelentés az olasz arcvonalról

Zürich, december 16. (Bud. Tud.) A szövetséges csapatok főhadiszállásáról érkezett jelentések szerint a 8. hadserg arcvonalán Ortonától délre heves csata folyik. A brit csapatok megszállták Cagliari helységeit, amelyet a németek előzőleg kúrtak ek.

Légtalimi intézkedések Japanban

Tokió, dec. 16. A Nemzetközi Sajto Tudósító jelent:

A Mainichi szerdai számában közli, hogy a légtalimi intézkedések keretében már létrehozták azt a közigazgatási apparátust, amelynek feladata a nagyobb japán városok lakosságának egy részét vidékre telepíteni.

Holttestek a barlangban

Triest, december 16. (NTL): Antignana mellett egy karszti barlangban ismét huszonöt olasz holttestét találták meg, akiket október 4-én Parresóból elhurcoltak a kommunisták és holttestüket a barlangba dobták. Az áldozatok között asszonyok is voltak. Azonkívül kereskedők, tanítók, földbirtokosok, munkások és parasztok. Ezeket a kommunisták nemzeti érzésük miatt orozva öltölték meg. (MTL)

Angliában és Amerikában dühöng az influenza-járvány

Gyárak, színházak szünetelnek Washingtonban. — Ezer halott Angliában.

Washingtonból jelentik: Az influenza-járvány az Egyesült Államokban mind nagyobb méreteket ölt. A betegek száma máris több mint egymillió. Ebből nem kevesebb mint százezer beteg esik a fővárosra, Washingtonra, ahol ügylátszik a járvány legerősebben dühöng. A járvány miatt a gyárak egész sora kénytelen volt üzemét beszüntetni. Mint a nagyvárosokból jelentik, több színház

is szünetel a színészek és színházi munkások tömeges megbetegedése miatt.

Stockholmba érkezett jelentések szerint az angliai nátházjárvány még mindig nem nyult. A Daily Telegraph szerint a halálesetek száma elérte az ezret. Az orvosok azt hiszik, hogy a járvány a hó végén ér el tetőpontját.

A felsőház ülése

A felsőház tegnapi ülésén folytatták a költségvetés tárgyalását. Hursányi Pál bizalmát fejezte ki a kormány iránt, kérte a kereskedelemügyi minisztert, hogy a lelkészek számára is biztosítsanak kedvezményes utazási lehetőségeket. A kultuszminiszter kérte, hogy a telekezesi tanítók számára is tegye lehetővé a VII. fizetési osztályba való bejutást. Schandl Károly a tisztviselők számára a közellátási téren elérhető könnyítéseket ajánlotta, az anyagi eszközökkel való megsegítés helyett. Kérte a kiszáradt megsegítésnek előmozdítását. Krámer Gyula az átmeneti gazdálkodásról beszélt. A háború után az ország agrárnépi jellege még inkább kidomborodik és a mezőgazdasági lakosság bekapcsolódása az iparba csak az ipari decentralizáció útján lehetséges. Kapy Béla evangélikus püspök foglalkozott a keresztény egyházak helyzetével, az egyes külföldi országokban az állam által irányított egyház politikájával, a világnézeti kereszténységgel, majd a hazai egyházpolitikai problémákra tért ki. Szükségesnek véli a kongrua törvény revízió alá vételét, a tanítók anyagi kérdéseinek rendezését, valamint a lelkészek jövedelmének felemelését. Megállapította, hogy a munkaerő értékelésében nagy eltérés következett be. A fizikai munkaerő értéke felugrott, a szellemi munkaerő értéke pedig mélyen alacsonyodott. A szellemi munkások javadalmazását fel kellene valamilyen módon emelni. Fontosnak tartja a honvédség fejlesztését, amely keresztény üdülőhelyünket, oltárainkat védelmezi. A honvédségtől semmi adózatot sem szabad sajnálni. Szükséges, hogy a nemzet mint egy ember álljon a mai megpróbáltatások idején és érezze azt, hogy történelmi jövője van. Éreznie kell a nemzetnek, hogy Istenfől megszabott küldetés van, amelyet teljesítenie kell.

Báró Kaos Albert hangoztatta, hogy férfias bátorsággal kell a kormány elé vinni a tapasztalt visszaéléseket és visszasságokat, mert csak így lehet a belső egységsült biztosítani. Kallay Tamás részletesen foglalkozott a mezőgazdasági kérdéssel. Purgly helyesléssel szövegezte a belügyminiszternek a nyugalom fenntartására tett intézkedéseiről. Helyeselte az ONCSA hazépítési akciót, azonban hangoztatta, hogy egyidejűleg nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy más jogos dolgozó emberek omlásnak indult házat és épületeit is kijavítsak.

Bornemisza miniszter az iparos-nyugdíjról

A Keresztény Iparosok Országos Szövetsége most tartotta meg gyűlését Budapesten. Mádl János ügyvezető elnök mondott megnyitó beszédet. Gyárfás Emil társelnök arról beszélt, mit vár az iparosság a társadalomtól. Szabó Kálmán főtitkár arról szövegezte a kormányzattól segítséget kér az ipari termelés racionalizálása és ipari továbbfejlesztés megoldása, a kézműipar hitellel való ellátása, kisipari hitelszervezetek továbbfejlesztése, az iparos utánpótlás és kisiparosság öregségi biztosításának megoldása tekintetében. Uray János a nyíregyházi csoport elnöke az iparosság nemzetpolitikai hivatásáról szövegezte.

A nagygyűlés hódoló táviratot intézett a Kormányzó Úrhoz. Majd Bornemisza Géza válaszolt az iparosság által előterjesztett kívánásokra.

A miniszter beszéde elején üdvözölte az iparostársadalom megjelent képviselőit és válaszolt az elhangzott előadásokban felvetett pontokra. Az első kívánalom a kézműiparosság versenyképessége. A legfejlettebb gyárakkal rendelkező országokban is megvan a jelentősége a kézműiparoknak. Statisztikai adatokkal igazolta, hogy kézműiparunknál is megindult az izmosodási folyamat. A legnagyobbodott ország kézműipara 1940-ben 356 ezer üzemet mutatott fel 401 ezer alkalmazottal. A termelésnek értéke 19 milliárd pengőre ugrott. — Ugyanezért az egész magyar gyárpar összes termelésének értéke 4,7 milliárd volt. A magyar kormány minden téren a legteljesebb mértékben rendelkezésre áll a kézműiparosság számára.

A hitelkérdésről szövegezte Bornemisza, hogy a fedezet nélküli hitelkérelmök várakozáson felül sikerült és ez az alkalom arra, hogy a hitelkérelmök további kiterjesztését szorgalmazzák.

Az öregségi biztosítás kérdése megoldásra vár. Ha az iparostársadalomnak megengedett tagjait nyugdíjban kívánjuk részesíteni, akkor az iparostársadalmat kell megterhelniünk olyan járulékokkal, amelyekből kialakulhat az öregségi biztosításhoz szükséges alap, amelyet össze kell gyűjteni és azt megfelelően jövedelmező vagyonterületekre kell fektetni. A mai viszonyok között csaknem elküzdhetetlen feladatot jelent azonban a tőkék megfelelő gyűmölcsösztetése. Ismeretes hogy a házak mai jövedelmezősége, illetve túlhajtott árai mellett ezeknek a tőkéknek nyugodt elhelyezése alig lenne biztos. Ha behajljuk a járulékokat és ha az nem jövedelmez kell, akkor a járulékokat kell emelni és pedig az iparostársadalom kettős megterhelése lenne. Mindamelllett ne-

DEBRECZEN

1943. XII. 16.

lyesli, hogy ennek az intézménynek alapját már is törvényesen akarják rendezni és hajlandók az iparostársadalom józan megfontolására bízni, hogy az intézményt mikor léptesse életbe.

Az iparügyi kormány tisztában van a kézműiparos társadalom nemzeti és gazdasági jelentőségével és meg fogjuk érni azt az időt, amikor a magyar kézműiparosság ismét a régi dicsőségében és fényében fog ragyogni, — fejezte be beszédét a miniszter.

Ezután Antal István nemzetvédelmi propaganda miniszter emelkedett szólásra.

Kéri az iparosságot, hogy egy pillanatra se feledkezzen meg az egyetemes nemzeti lét kérdéseiről majd többek között így folytatja:

— Szakítsunk azzal a szokással, hogy a magyarság és a világ nagy kérdéseit különböző világegyeteket át nézzük. Dobjuk le az idegen szemüveget és egyedül a kizárólagos magyar szemlélettel keressük meg a megoldást, mert a világ és a magyarság összes dolgait.

Bajnok Imre felolvasta a nagygyűlés határozati javaslatát, mely a többek között a következőket mondja ki: A magyar kézműipar társadalom a nemzet egyetemes érdekeinek védelmében rendíthetetlenül kitart a belső front szilárdaságának megőrzése mellett. A magyar iparost mindig helyén találja a legfőbb Hadur hívó szava, mert nincs olyan áldozat, melyet a magyar iparosság örömmel és szívesen meg ne hozna az országért, nemzete és szabadsága védelméért és a haza ennek keretében belül a saját maga szövegezte. A nagygyűlés tagjai magukévá tették a felolvasott határozati javaslatot.

Összehívták a véderő és a külügyi bizottságot

Budapest, december 16. Pénteken délelőtt a Ház véderőbizottsága, szombaton délelőtt pedig a Ház külügyi bizottsága tart ülést. Az ülések tárgya: a bizottság összehívásának megindoklása, mindkét bizottságot ugyan a bizottság egyes tagjainak kérésére hívták össze. (MTL)

MÉP értekezlet

Budapest, dec. 16. A Magyar Élet Pártja csütörtökön este tartotta meg az ünnepek előtti utolsó partétekezletét. Vitéz Lukács Béla a part elnöke megnyitóbeszédében köszönetet mondott azért a nagyvonalú adóadó és eredményes munkásságért, amelyet a párt vezére, valamint a kormány tagjai a költségvetés és az appropriációs törvényjavaslat tárgyalásai során kifejtettek. Partunk vezére — mondotta, — láthatta, hogy a pártára számíthat.

Ezután Kallay Miklós miniszterelnök szövegezte.

Köszönetet mondott Lukács Béának és a párt minden tagjának azért a fáradságtalan mindennapi munkáért, amelyet a bizottsági tárgyalásoktól kezdve a költségvetési és felhatalmazási vita során végeztek és arra kérte pártjának tagjait, hogy az elkövetkezendő esztendőben is az eddigi barátsággal, egyetértéssel és egységgel haladjanak a magyar jövő munkájának nehézség útján. Boldog karácsonyi ünnepeket kívánok mindnyájatoknak — fejezte be szövegét a miniszterelnök, — hozzátartozóknak és rajtatók keresztül a magyar népek, amelynek — erre kéri benneteket, most hogy rövidesen hazatértek és gondotok lesz rá — adjátok át a kívánásokat, minden barátjé kezében és minden gondoskodásban. A miniszterelnök szövegét nagy taps követte. A párt tagjai és az értekezlet résztvevői jókívánásaikat fejezték ki a miniszterelnöknek a közeledő ünnepekre.

— A világ leghosszabb szakállával dicsekszik Louis Ceuton francia polgár, aki Mont Luconban él. Szakállja 8 méter és 35 centiméter hosszú, bafonva hordja a hátán, hogy munkáiban ne zavarja.

SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedés
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-UT 23.
Cegtulajdonosok:
Sesztina Nagybakay Jenő és Nagybakay Antal
Ipari, mezőgazdasági és háztartási vasáru cikkek nagy raktára.
Lég- és gázvédelmi cikkek beszerzési helye.

Kállay miniszterelnök kijelentései a képviselőházban

Dr Jeney Endre professzor népesedéspolitikai kutatásairól

Percenként 74 ember születik, 61 hal meg és kétgyermekes rendszer mellett tíz nemzedék mellett kihal egy nép

A képviselőház tegnapi ülésén folytatott a gazdasági felhatalmazás további meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat tárgyalását. **Bodnár Sándor** erdélyi képviselő sürgette, hogy a földhözjuttatottak részére hozzájárulási költségeket adjanak. **Mosonyi Kálmán** (Imrédy-párti) szerint a valóságos rendelkezési jogot a községi jegyző képviselők végrehajtani. **Tornyos György** (MÉP) városok és községek lakáspénz-osztályba való beosztás revízióját kérte. **Püski Kálmán** (Magyar Megújulás) a mezőgazdasági cselekedés részére egységes ruha és hákkancsellást sürgetett. **Halmi János** (nyilas-keresztű) az árkiérettel foglalkozott. **Birálta** a kormány földbirtokpolitikáját. **Börcs János** (Imrédyista) veszélyt lát abban, hogy a falu népe az ipari konjunktúra következtében a városba jövedel. **Palló Imre** (nemzeti szocialista) a rádió műsort bírálta, majd azt állította, hogy a szociáldemokrata párttal szemben a kormány részéről gyengekezséget tapasztal. **Rácz Kálmán** (nyilas) felszólalásában a zsidókérdéssel foglalkozott. **Papp Mihály** azt hangoztatta, hogy a magyar katonai messze táborban a magyar hazát védelmezi. Ha a nemzet összefogás meg van, a háborút minden körülmények között meg fogjuk nyerni.

bizonyos bizalmatlanságot rejt magában a kormánnyal szemben abban a tekintetben, hogy a parlament kiküldöttjével munkáját ellenőriztetni, irányítani, befolyásolni, a felelősség-revonás lehetőségét kikerülni akarja. A világ összes törvényhozásaiban a mai háborús időkben felhatalmazásokkal dolgoznak a kormányok és ezek tudomásom szerint nem állítottak kormányok mellé olyan szervezet, mint amilyen a 42-es bizottság. Ez tehát inkább azt jelenti, hogy a parlament ellenőrizni és bizonyos tekintetben, sőt nagyon széles körben fenntartani akarja vele szemben a maga szuverén befolyását, semhogy korlátlan bizalmat jelentene. (Úgy van jobbfelől.) Én a magam részéről szerencsés alkotásnak tartom a 42-es bizottságot. Ez a bizottság annak a jele, *mennyire alkotmányosan, vagy mennyire feltételesen örökösnek az országának a törvényhozása, hogy még a rendkívüli időkben is megtalálja a módját annak, hogy a törvényhozói szuverenitásra nemcsak az abban átruházott formában is, de gyakorlatilag és a magyar törvényhozás ellenőrzési jogát minden gestio tekintetében fenntartja.*

széltársamról azon a hangon és azokkal a mondatokkal, ahogyan megemlékeztem, ha nem ismertem volna el az ő kvalitásait, magyarságát és nem lennék meggyőződve, hogy pártja ezen az úton őt követni akarja. Ezeket akartam ebben a vonatkozásban elmondani.

A magyar királyság

Méltóztatott még a Néppárt deklarációját szövegni. Ebben a deklarációban élesen figyeltem, sem restaurációról, sem szabad királyválasztásról nem volt szó, csak törvényes magyar királyság helyreállításáról. En a magam részéről sem a fennálló állapottal, sem pedig azzal a ténnyel szemben, hogy mi mindig a magyar királyság gondolatával nézünk ennek a nemzetnek a múltjára és látjuk jövőjét is, mondom, én mint ebben az országban talán az államfőnek legzuóbb embere, ebből nem olvastam olyasmit, amit kifogásolhatam volna. (Taps.) Hogy bizonyos munka folyik ezen a téren? Tisztelettel vagyok bátor említeni, hogy ennek a megindult aláírásgyűjtésnek már végét is vettem.

Kiállítás a bolsevizmussal szemben

A bolsevizmussal szemben a következőket óhajtom mondani: Nyílt kiállítás a bolsevizmusmal szemben! Ez egy mondatban intézhetem el és ez az én legkönyömből mondatom, amelyet ki mondhatok. Egész külső és belső politikámat az első perctől kezdve, hogy itt állok, a bolsevizmus elleni védekezés determinálja. Ezt óhajtottam ezzel kapcsolatban kijelenteni. (Helyeslés és taps.)

A távcső

Szavaim végzetével pedig bekapcsolodom igen tisztelt képviselőtársamnak a távcsővel mondtott hasonlatába. Azt megjegyeztem, hogy a távcsőnek az egyik végén nezek be az nagyit, ha a másik végén nezek be, az kicsinyit. Megjegyeztem, hogy az is, hogy ebbe a kicsinyítő végébe, csak játékos fiatal kedűnkben nézünk be (Béni derűtlenség és taps), ma azonban mindig a másik oldalról nézünk be, meg pedig nem azért, hogy nagyítsunk, hanem azért, hogy közelebb hozzunk és ezzel zavaró felszólalásomat. (Hosszan tartó viharos elhárítás és taps a közepén és jobboldalon.)

A miniszterelnök beszédét igen sokszor szaktította meg a helyes és taps nemcsak a kormánypárti, de a szélső baloldali srokból is. A taps elültető vitéz Törös Tibor alelnök napirendi javaslatot tett, amely szerint a Ház legközelebbi ülését pénteken délelőtt 10 órakor tartja. A Ház az elnök napirendi javaslatát elfogadta.

Kállay és Imrédy kéziógása

A kormánypárt tagjai az elnöki ennucciáció után igen meleg ünnepélyben részesítették Kállay Miklós miniszterelnököt. A miniszterelnök és vitéz Imrédy Béla a kormánypárt és a szélső baloldali ellenzék eljénzése közben a Ház asztala mellett rendkívül hosszasan és szívesen kezet fogtak.

Hízott libákat dobált ki a vonatból

Hajdúdorogon hízott, libákat vásárolt Póka Györgyné és Debrecenbe akarta szállítani, hogy itt nagyobb áron eladja. A csendőrségnek tudomására jutott, hogy Lugosi Miklósnétól vásárolta a libákat és a hatósági árnál nagyobb árat fizetett a libákért. A csendőrök Lugosiné kihallgatása után az állomásra mentek, hogy a Debrecenbe készülő Pókánét is megkérdezzék. A vonat már indulóban volt, amikor a csendőrök felléptek. Pókáné sejtette, hogy érte mennek és ijedtében kilenc kővér libát kidobott a vonat ablakán, három pedig elrejtett a pad alá. A libarepítés nem sikerült, mert a csendőrök összeszedték a libákat és elkobozták.

A népesedéspolitikai kérdések mindjobban a közérdeklődés előterébe kerülnek. Ennek a problémakörnek nemcsak Magyarországon, hanem európai viszonylatban is egyik legkiválóbb kutatója és ismerője dr. Jeney Endre professzor, aki a debreceni Tisza István Tudományegyetem közegészségügyi intézetének vezetője.

A „Debrecen” munkatársa a közegészségügyi intézetben lévő dolgozószobájában kereste fel dr. Jeney professzort, aki rendkívül érdekes adatokat tárt fel kutatásainak eredményéről.

1940-ben kb. 2216 millió ember élt a földön, kb. két és félszer több, mint 1800-ban. Ez alatt az utolsó 140 év alatt tehát jobban elszaporodott az emberiség, mint az alatt az 50-60 ezer év alatt, amely az emberiség megjelenése óta a földön eltelt a becslés szerint. Európában viszont a múlt század hetvenes éveit óta Oroszország kivételével minden államban születési csökkenés mutatkozott.

A jelenlegi termelési viszonyok mellett, ha a föld egész kihasználható területét igénybe veszi az emberiség, legfeljebb 8-10 milliárd ember élhet meg, legfeljebb is addig, amíg a szintetikus kémia a táplálkozási anyagok olcsó mesterséges előállítását lehetővé teszi és még több ember megélhetését nem tudja biztosítani. Jelenleg évente kb. 39 millió ember születik, percenként átlag 74, évente meghal 32 millió ember, percenként 61. A szaporodást tehát évente kb. 7 millió ember, percenként 13. A mérsékelt égöv előreláthatólag 150 év alatt, a trópusi égöv kb. 300 év alatt teljesen benépesednek. A jelenleg sűrűben lakott Európa, Észak-Amerika, Kelet-Ázsia utána a ma még gyérén lakott Afrika, Dél-Amerika és Ausztrália területét is igénybe veszi az emberiség, s ezek a földrészek felveszik az egybeért mutatkozó felesleget. A föld közel túlnépesedésére gondolva sem lehet igazat adni azonban a Malthus-elméletnek, mely azt hirdeti, hogy az emberiség szaporodása a földön idővel súlyos helyzetet fog teremteni tekintve, hogy a javak tápanyagok termelése nem vehető arányosan az emberek szaporodásával. Elvetette a Malthus-tanokat minden nép, mely életét, fiatalágot, küzdeniképességét érez magában. A születési arányszám fokozására valóságos versengés indult meg az első világ-háború vereségei után az európai nemzetek között. Így ma már önjudatosan küzdenek az európai nemzetek népük megszüngorodása és az előregedés ellen. A jól szaporodó népek fiatalabb korosztályai népesek, hozzájuk képest egyenesen kevesbedik az idősebb korúak száma. A nem szaporodó, állandósult lélekszámú népek sorában kb. egyforma lélekszámúak a fiatalabb és középkorú évfajzatok és az előregedett, évről-évre sorvadozó népek öregb évfajzatai nagyobb létszámot mutatnak, mint a gyermekek évfajzatai.

Az ilyen „ifjúságnélküli” népeknek társadalmi nagy kényelében él, élvezi a civilizáció áldásait, sokat szórakozik, sokat költ az élethosszabbító intézmények fenntartására s közben észre sem veszi, hogy rövidesen utódok nélkül maradnak tagjai és az egész nép kivészére van ítélve.

Valamely népesség lélekszámának fenntartásához legalább 17.4 ezreléknyi születési arányszám szükséges. Még helyesebb a számításunk, ha családonként három olyan gyermeket veszünk, aki az 5. életévet elérje. Közülük kettő pótolja a szülőket, egy a később elhalálozókat és azokat akik nem házasodnak, illetve meddők maradnak. Népszaporodás tehát négy gyermek után várható. Biológiai értelemben az államra teljes értékű család csak az lehet, amelyik több, mint 3 gyermeket nevel. A kétgyermekes rendszer mellett ugyanis 1000 emberből 5 nemzedék után, vagyis 150 év múlva csak 92 lélek maradna, még további 150 év múlva csak 8 ember, 65 millió emberből kétgyermekes rendszer mellett 150 év múlva 6 millió, további 150 év, tehát tíz nemzedék után mindössze félmillió lenne, ami a nép kihálását jelentené. Még végzetesebb az egyke. Az egyetlen gyermek nevelése is nehezebb. Szegényebb és bizonytalanabb a lelkivilága. Nem lát magagelött jó példát. Túl hamar jön rá a sajátjaga fontosságára. Azt látja, hogy minden körülötte torog. Mindenki érte aggódik. Nem nevelődik arra, hogy a rendelkezésre álló javakban másokkal igazságosan osztozzon. Nem oszda, ha az élet küzdelmeire alkalmatlaná válik. A kétgyermekes és egyke rendszer tehát úgy menységül, mint minőségül alássa a nép jövőjét. A nemzet szellemi elitjének, melyben általános a két és egy gyermekes rendszer, kevesebb utódja marad, s ez nem mindig a legtehetségebbekből áll. A nagy tehetségek legtöbbször nem elsőszülöttek voltak.

A nép előregedése emeli a nyugdíjasok számát, nagyobb követselményeket jelent az öregkori és rokkantsági biztosítási alapokkal szemben, ami a kenyérkeresők fokozatos megterhelését jelent.

Ezeket a szempontokat kell szemelőtt tartanunk, mert a magyar jövő is a töretlen magyar lélek által támogatott áldozatos népesedéspolitikához van kötve. A magyarországi viszonyokról és annak többi népekkel való összehasonlításáról legközelebb adok tájékoztatást — fejezte be a beszélgetést Jeney professzor.

December 21-én lesz a Sallay Kálmán balett-est a Bikában

A Zenekedvelők Köre a fűtési és egyéb háborús nehézségek ellenére rendkívül hangversenykeretében megrendezi az idehangversenyvadban az immár hagyományává menő balett-estjét. Az Operaházban nemrég bemutatott és nagy sikert aratott Laurisin darabban a „Debrecen történelmében” két fiatal csillag tűnt fel: a Sallay-Kálmán táncospár.

Ezt a két fiatal tehetséges táncművészt sikerült most a Zenekedvelők Köre vezetőségének december 21-ére megnyerni.

A balett-est berletlen kívül, a kör tagjai azonban félleti áron válthatják ki jegyeiket, tagsági igazolványuk felmutatása mellett a Bertók-féle könyvkereskedésben Piac u. 4. szám.

A hadigondozottak karácsonyi segélye

Néhány felszólalásra akarok pár reflexiót tenni. Németh Andor képviselő úr kifogásolta, hogy a hadbavonultak karácsonyi segélyt nem kaptak. A hadbavonultak, a hadigondozottak és hadiárvaik egyhavi illetményüket kapták meg karácsonyi segélyként, ami 3 millió 900.000 pengőben már ki is utaltatott.

Mit csinál két volt nyilas képviselő

Reflektálni óhajtok még Szilágyi Jenő képviselő úrnak az általam használt és megmagyarázott coriolán kifejezéshez fűzött reflexióira. Nagyon sajnálom, hogy a képviselő úr védelmébe vette azt a két képviselőt és őket a 48-as emigránsokkal állította egyvonalba. Engedje meg, hogy ez ellen tiltakozzam. Nem a magyar bíróság ítélte el őket, de a magyar nép lelkében, szeretetében és pantheonában élnek azok a 48-as magyarok, akiket mi tisztelünk és az iskolából, a szülői házból magunkkal hozott idealizmus nevében tiltakozunk ezen összehasonlítás ellen. (Úgy van, taps a jobb oldalon és közepén.) Különben is méltóztatásnak tudomásul venni, hogy Sütő úr fegyveresen szervekedik a Szerémségben (felkiáltások jobbfelől: ballatlan!). Kovárics pedig Bécsben állandóan magyarellenes gyűléseket tart. (Élénk felkiáltások jobbfelől: Hallatlan!)

Válasz Imrédynek

Tisztelt Képviselőház! Megragadom az alkalmat, hogy Imrédy Béla képviselőtársam felszólalására reflektáljak. Beszédemben tényleg azt mondtam, hogy szakadék áll közöttünk és ezt nem szervekre és nem kijelentéseire vonatkoztattam, hanem egy tűntető magatartásra, amelyet nézetem szerint a vezérszónok úr pártja egy beszéd elhangzása kapcsán mutatott ki. Beszédem későbbi folyamán azt hiszem a tiszteletadás hangján emlékeztem meg igen tisztelt képviselőtársamról. (Úgy van, úgy van!) Talán ez már akkor kimagyarázta az erős megjegyzéseket, amennyiben nem emlékezhettem volna Imrédy képviselőre.

Imrédy felszólalása

A következő felszólaló vitéz Imrédy Béla volt. Beszédében elején azt fejtette, hogy a 42-es és 35 tagú bizottságok működését ezek a nehéz idők teljes mértékben indokolják, mert a kormánnyra sok esetben a gyors cselekvés kötelezettsége hárul. Hogy a kormánynak ezt a felhatalmazást megadja, ahhoz feltétlenül bizalomra volna szükség. Minthogy azonban ez a feltétel bízalomra nincs meg, a javaslatot el kell vetni. Beszédében részben Imrédy tiltakozott az új labancság ellen, majd kijelentette, hogy egy pillanattal sem kételkedik abban, ez ellena kormánypárti oldalon is szót emelnek. Az Atlanti Chartaról szólva megállapította, hogy az angolszász illetékes férfiak kijelentése szerint semmiféle olyan területi változást nem ismer el, amely a tengelyhatalmak akaratán jött létre. Ez azt jelenti, hogy a Magyarországhoz visszacsatolt területek nem tartoznak hozzá. Tiltakozik az ellen, hogy az Atlanti Chartar Magyarországon unneplétek. Imrédy Béla beszédében befejező részében azt fejtette, hogy a királykérdés szövegrehozatala ebben a pillanatban nem felel meg a nemzet érdekeinek, mert alkalmas a magyar nemzet lelki egészségének felborítására.

Radocsy igazságügy-miniszter: A kormány nem akarja féltreállítani a parlamentet

Radocsy László igazságügyi miniszter emelkedett szólásra. Részletesen válaszolt a nyilas-keresztűs párt vezérszónokainak arra a megállapítására, hogy a felhatalmazás meghosszabbítása tulajdonképpen eszköz lesz a kormány kezében a parlament félretételére. *A kormány nem akarja féltreállítani a parlamentet ezzel a javaslattal, hanem inkább a parlamentáris álláspont mellett elfoglalt elvi álláspontját kívánja megerősíteni.* A mai napról-napra változó viszonyok és események között ugyanis sürűn adódhatnak olyan kérdések, amelyekben azonnal kell intézkedni, amelyek tehát a parlamentti tárgyalás szükségképpen lassú menetét nem bírják el.

A miniszterelnök beszéde

Ezután általános érdeklődés között Kállay Miklós miniszterelnök emelkedett szólásra.

— Én a magam részéről — mondotta, — bár elismerem ennek a látszatát, nem tartom politikai bízalom, vagy bizalmatlanság kérdésének a javaslat megszavazását, mert hiszen, ha paradoxont akarnék felállítani, inkább azt lehetne mondani, hogy ilyen bizottság létrejötte

1 sokszorosítás,
2 leírás,
3 kölcsönzés
BORY PIAC-U. 72.
TEL.: 20-51.

Szatomár és Debrecen testvéri találkozója irodalmi ünnepély keretében

„Szívünk vérével igyekeztünk táplálni a magyar kultúra lángját”
mondotta Kiss Bertalan, a Kölcsey Társaság egyik vezetője.

Meleg testvéri találkozás és élménytjelentő irodalmi esemény volt a szatomári Kölcsey Társaság irónak, művészeinek debreceni vendégszerelése. Csokonai és Kölcsey városa között az évszázadokra visszanyúló irodalmi kapcsolatok kimélyítését és szorosabbra fonását jelentette a Csokonai Körnek ez az ünneplő felolvasó ülés, melyen a szatomári írók és művészek a Csokonai Kör tagjainak tavaszi látogatását viszonozták ezúttal.

A Déli-múzeum előadóteremtől átszólással megközelítő körzónsági sorokban ott láttuk a főispánt, polgármestert élén a város főtisztviselőit teljes számban, több egyetemi tanárt és más előkelőségeket. Eljött az irodalmi ünnepélyre Csóka László Szatomár polgármestere is.

Baja Mihály, a Petőfi Társaság és Csokonai Kör örökös tagja, az országosnévű költőpap üdvözölte első számként a Kölcsey Társaságot, megkapóan szép beszédben, utalva azokra az ünneplő eseményekre, melyek a felolvasó ülés közönsége összegyűlt.

— Ez a hajlék — mondotta — mely nemzeti múltunk emlékeit őrző haléka, ebben a pillanatban templommá alakult át a nemzeti gondolatnak, a magyar szónak, a magyar eszmének templomává, melyek ezer év óta táplálták és fenntartották a magyar nemzetet.

— Nos, ebben a templomban a mi papjaink ezúttal a szatomári Kölcsey Társaságnak hozzánk érkezett illusztris tagjai lesznek, akik eljöttek, hogy viszonzják a debreceni Csokonai Körnek legutóbbi látogatását s megfűdésük lelkünk szellemi kinézetének gazdagságában. Amikor a múlt év őszén mi ott jártunk Szatomár városában, fogadtatásunk valóságos diadalünnep volt, melyben részt vett a város, az ottani társadalom vallásfelekezeti különbség nélkül, pedig már akkorra tövig égett a visszatérés alkalmából meggyújtott fátylak örömtüze. Mi is hasonlóképpen fogadjuk őket s szívünk melegen selyempalástjával betakarjuk.

— De ez a kettős találkozás túlnő a felebaráti szeretet határain: itt két halhatatlan nagy magyar léleknek a találkozásának karnálódni: a Csokonai Vitéz Mihály Debrecenből fakadó lelkének és a Szatomárból kivirágzott Kölcsey Ferenc lélkének a találkozásának, összehajlásának az ünnepe ez.

— A két halhatatlan lélek vonza egymást, mint két örök mágnes és összehajlásuk szikrája átjárja a mai lelkünket is s mi sem tehetünk egyebet e sorsdöntő nehéz időkben vállalt a vállhoz vette, kezét a kézben phentetve nézünk az égbe s az ő lánggal égő lelkeik fénye és útmutatása mellett indulunk el a

tettek mezejére.

Rámutatott ezután Baja Mihály annak a szoros kapcsolatnak fázisaira, mely a két város között minden időben fennállott s Debrecen számos kiváló férfiút adott a multban is Szatomárnak, mint ahogy a jelenben is Csóka László polgármestert Debrecen adta a testvér városnak. Szólt arról a hagyományról, hogy Csokonai temetésén mint kisgyermek megjelent Kölcsey, szinte szimbolizálva a két város összetartozását.

Sárközy Lajos, a Kölcsey Társaság ügyvezető elnöke megnyitó beszédben szólt a Debrecen és Szatomár között fennálló ősi bensőségletes kapcsolatokról, mely mindig a megpróbáltatás, s sorsdöntő időkben éreztette legjobban hatását. A Kölcsey Kör, a nagy Kölcsey szellemének ezidei letéteményese a román megszállás két évtizedes nyomorúságai között a magyarságra rakott terhek nyúga alatt nem fejtette ki teljes eredményes működését, de amit alkotott, azt testvéri szeretettel hozta el most Debrecen közönségének.

A nagyhatású megnyitó után K. Nagy Lónka, a Kölcsey Társaság tagja olvasta fel finom, hangulatos novelláját „A költő töviskoszorúja” címen, Kölcsey életének arról a fájdalmas epizódjáról amikor az országgyűlésen lemondott követi megbízatásáról.

Kiss Bertalan, a Kölcsey Társaság tudományos szakosztályának elnöke „A Kölcsey Kör a román uralom alatt” c. történelmi visszajelentést nyújtott arról, hogy mit jelentett a Kölcsey Társaság Szatomár magyarságának életében a megszállás esztendője alatt, könyvtárával, múzeumával, tudományos és kulturális előadásaival. A Kölcsey Társaság átfogó szerve volt ebben az időben a magyarságnak, mely felekezeti és társadalmi különbség nélkül tömörítette egységbe. Életszemlélet és életgyakorlatot teremtett. A románok elszegényítési tervével szemben a magyarság he-roikus küzdelemmel kezdte el gazdasági megszervezését. — Akik orvosnak, mérnöknek, ügyvédnek készültek, elmentek iparosnak, műhelyekbe, magyar lányok inkább pártában maradtak, de nem adták kezüket idegennek. Szép küzdelem volt ez, de eredménytelen és kiindulásban véges. Vannak ugyanis sorsfolyamatok, melyeket megállítani nem lehet, de nem is szabad. Ilyen volt a magyarság elszegényedése, mely a lezárt sorompók között eltorlaszolt utak mellett élő magyarság számára megnyitott egy belső, lelkiját, melyet csak az nyithat meg, aki a népek sorsát igazgatja. Ez a lelki magyarság, a hefe-növekedés ajtaja, mely sohasem nyílik meg a határon levőknek, hanem törvényes úton csak a kibecsültségben levőknek, letaszítottaknak, félreléptettaknak, elpusztításra ítéltnek. Ezt az ajtót csak a „kisebbség” találhatta meg kifosztottságában. Akkor megtudták, hogy van valami, — ami több mindennél, ami egyedül megtartó, amikor a népek lelke, öntudata, kultúrája van. Ez a kultúra csak sajátja lehet, mert kölcsönvevett kultúra egy kisebbségi népet nem tarthat meg, azt magának kell kitermelni küzdelemből, nyomorúságból, fájdalom, zaklatott életéből. Szívünk vérével igyekeztünk táplálni a magyar kultúra lángját s a múlt évben ötvenéves fennállását ünneplő Kölcsey Társaság csendesen, szerényen áll most a debreceni közönség elé, hogy szakadatlan munkánk, kötelességteljesítésünk megméréssék.

A mely hatást kiváló előadás után Pirkler Ernő, a Kölcsey Társaság irodalmi szakosztályá-

nak elnöke, a kiváló író adta elő „Még áll a bál” c. döbbenetes trechnikával megírt költeményét.

Boros István szépen csengő hangján, tomboló tetszés mellett énekelte a „Népeim, népeim” c. kompozíciót, majd Kacsóh „Rákóczi megrése” dalát.

Vitéz Tereh Géza, a Kölcsey Kör művészeti szakosztályának elnöke négy szebbnél-szebb költeményét olvasta fel. Az egyéni hangú, mélyfilozófikus tartalmu költeményeket áhítattal hallgatta a közönség.

Sárközy Lajos humoros felolvasása az est egyik legsikerültebb száma volt. Valami nagyszerű, egyéni humor aranyozta be írását, minden figurája különös ragyogást, egyéni színt kapott, ennek az izes, remek humornak csillogásában. Nagy sikere volt.

A magasszínvonalú műsor végén Csobán Endre, a Csokonai Kör főtáskára mondott zárószavakat. Sárközy Lajosnak, a Kölcsey Kör ügyvezető elnökének szavait idézte a szatomári előadók irodalmi és kulturális munkájáról: „A román uralom alatt penggettük a lantot, ahogy tollunk teit. Akkor egy szentjánosbogárkányi csillogás is szövének világságot jelentett és ezért volt hivatásunk... Ma?...” és ezután kérdőjelet és nagy bizonytalanságot jelentő pontok vannak.

— A mai este — mondotta Csobán Endre — megadta a választ a kérdőjele is. Mint a Csokonai Kör ügyeinek egyik intézője, olyanformán érzem magam, mint a gazda egy kitérő termés betakarítása közben. Szatomármetében 22 évig tartott az aszály, utána most hihetetlenül bőséges, elsörendű, tiszta buza a szellemi termés. Szeretném minden szereplőnek külön köszönni meg azt a gyönyörűséget, amit nekünk, debrecenieknek szerezett.

— Az est alapján legyen szabad egy-két megállítást tenni. Az első az, hogy a Szamos partján öntudatosabb magyarok laknak, mint a hortobágyi puszták mellett. Igaz, hogy ez a kiválóságuk két évtized keserves szenvedéseibe került. De öntudatosabbak. Tehát tanulhatunk tőlük mi debreceniek, messzire néző, kemény, meg nem alkuvó magyarságot.

— A másik, hogy szatomári testvéreink irodalmi, természeti, művészeknek egyénisége, izlése, közéleti formája külön színt, külön ízt, külön értéket jelent a magyar kultúra nagy egységében. Népies hasonlattal élve, úgy képelem, ezt a külön ízt, mint a mazsolát a kalácsban. A kalács mazsolánélkül is kalács, de más íze lenne az egésznek.

— A ma este hallottak lenyűgöző hatása alatt az összes jelenlevők, de a távollevők nevében is hálás szívvel köszönöm meg Szatomár város kitünő polgármesterének és a szatomári Kölcsey Társaságnak, hogy újabkori történelmünknek ebben a szörnyű viharában bizakodó magyar lelkeket elhozta ide és tartalmát kiöntötték reánk. Kijelentem, hogy mi teljes mértékben megértjük őket és ugyanolyan bizakodó lélekkel nézzük a magyar jövőt, mint ők.

DEBRECEN 4. OLDAL 1943. XII. 17

Vagányok kerestetnek

Irtá: BIBÓ LAJOS

Hovatovább odajelölnek — vagy fujálnak a dolgok, hogy rendes eszjárású ember, ha meg olyan rugalmas és fogékonyságú leme is, semmikeppen sem tud lépést tartani a kenguru ugrásokkal haladó korral. Az ókori 7 csoda legcsodálatosabbja is kis miska azokhoz a csodabőrökhez képest, amelyek úgy ropkódnak manapság körülöttünk, akár tavasszal a vetés fölött a cserebogár.

Néhány nap előtt az egyik párisi újság hírdetést tett közzé, amely ezt a szokatlan címet viselte: „Vagányok figyeljetelek!” A vagány szó tudvaleg tölvesel volt, vagyis az igy természetesen, hogy a különös felhívásnak a tartalma mindenben jellemezte a szokatlan bevezetést. A hírdetésben az állt, hogy ez meg ez a könyvkiadóvalalal olyan fordítót keres, aki beszél angolul és franciául, tökéletesen bírja a tolvajnyelvet és okmányokkal tudja igazolni, hogy különböző büncselekményekért több évet töltött börtönben.

A hírdetés dében került ki az útcára, egy óra múlva elégáns ut jelent meg a kiadóvalalal iródjában.

— Ajt a frájert keresem, aki ezt a hírdetést föladata — szólt az újságban megjelent fölhadásra mutatva.

A cégvezető, akihez az idegen szólt, nem tudva, hogy a frájert jassznyelven urat jelent, nagyszemet meresztett az ismeretlenre.

— Mi tetszik? — kérdezte.

— Melőt akarok vállalni.

Szerencsére belépett az igazgató, mert a cégvezető már nyílt a telefonhallgató után, hogy hívja a mentőket. Az igazgató az idegenhez fordult.

— A hírdetés ügyében jött?

— Igen, valamikor rajcsos voltam.

— Mi az, hogy rajcsos.

— Betőrő.

— Út is.

— Tizenkét évet töltöttem sítiben.

— Sít?

— Igen. Sít, a börtön.

— Szóval cebbeli vagány?

— Az vagyok.

— Tudja okmányokkal igazolni.

— Tudom.

— Az igazgató előremutatott a betessékelle a kiváló műmördőt a szobájába. Alaposan le vizsgálta a jassznyelvet, megvizsgálta az írásait, s amikor kétségbevonhatatlanul meggyőződött, hogy diplomás gazemberrel van dolga atnyulat neki egy vaskos könyvet.

A legújabb angol regény jassznyelven van írva. Angliában óriási sikert aratott. Ha a fogástalanul átülteti franciára fejedelmi honoráriumot kap.

A betőrő, helyesebben a rajcsos nem szólt semmit. A betőrő a könyvet és távozott. Két hét múlva ismét megjelent.

— Itt a fordítás — tette le a kéziratot az igazgató asztalára.

Három műltés jeküdt neki nyomban a fordítás előadásának és másnap rohantak az igazgatóhoz.

— Szenzáció!

— Bombauzlet! — lelkeskedtek.

Kisült, hogy az idegen nem csupán az ablóg nyelvet ismeri hanem amellet olyan ragyogó stílusú is, akár a legkirályabb íróművészs.

Az igazgató valóságos oda-volt örömeben és boldogságában Coruzát ragadott és utabányt állított ki akkora összegért, hogy maga is beleszáadt, mikor utólag a számokra tekintett.

— Tessék fardjon a pénzleárhoz, hol kijezetik önnék azt az összeget.

— Az idegen mosolygott.

— Köszönöm — szólt. — Fardjon kérem ide az ablakhoz.

— Az igazgató odament.

— Keveseli a honoráriumot?

— Látja azt a Royce-Rollsot?

— Látom.

— A kocsi az enyém, uram.

Nincs szükségem seemnyifele honoráriumra. Gazdag ember vagyok.

A fordítást azért vállaltam mert kedvemnek valónak találtam a munkát.

Szólt, meghajlotta magát, lent beült az autójába és elrobozott.

Hát ez az X. Nem az amerikai vadnyugat, hanem az európai szelidnyugat. Ott ilyen világ jár még a betőrőkre is, ha történetesen és mellestegesen értenek valamit a fordításhoz.

Nálunk az íronak kell ismernie a jassznyelvet és az argót, ha pénzt és babért akar a tisztelt jelenkoról.

A római katolikus egyházközségi képviselőtestület gyűlése

Tegnap délután tartotta a debreceni római katolikus egyházközségi képviselőtestület gyűlését. Dr. Bánáss László prépost köszöntötte a nagyszámú megjelent tagokat. Azután ismertette a gyűlés tárgysorozatát. Ezek között első helyen volt az 1944. évi költségvetés letergyálása. Kérte a megjelenteket, hogy a költségvetés felemelését szavazzák meg, mert a tanyai hitoktatásokra és szentmisék bemutatására való kiszállások sokkal többre kerülnek, mint tavaly. A fuvardíjat az eddig beállított 3000 pengő helyett 25.000 pengőre kellett felemelni. Erre azonban nagy szükség van, mert a legelhagyatottabb hívek a tanyán élnek és ők az egyházközség legszegényebb rétegei. A költségvetési többletet progresszív adóemelésel oldják meg.

Ezután Ferenczy Viktor egyházközségi pénzüros részleteiben is ismertette a jövő évi költségvetést. Ebből kitűnt, hogy adóból 112.000 pengőt irányoztak elő bevételeknek.

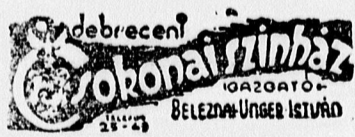
A képviselőtestületi tagok megvitatták a költségvetés egyes pontjait, végül jóváhagyták. Ezután dr. Bánáss László prépost közvetlen szavakkal emlékeztet meg a most elhunyt Gopcsa Gerely képviselőtestületi tagról. Kérte, hogy érdemeit jegyzékönvilég örökítsék meg. Gopcsa Gerely mindig agilis tagja volt az egyházközségnek és igen sok érdeme van a nyilatselepi templom felépítésében. Helyébe Geguss László MÁV főintéző kerül.

Az elnök megemlékezett Ring Vince nyugalomba vonult polgári iskolai igazgatóról is, aki most kérte a képviselőtestületből való felmentését. A kötelességtudásnak a becsületességnek, a hűségnek mindig példaképe volt 22 évi működése alatt. Csak hálaának adunk kifejezést akkor, amikor jó egészséget és hosszú életet kívánunk neki a megérdemelt nyugalom évtáira.

Ring Vince nyugalombavonulását megüresedett igazgatói állásra Csernus Gáspárt nevezte ki a fohatóság, aki mint tanár érdemeit szerzett erre a kiténtelésre. Ugyanakkor lemondott a kántori állásáról. Dr. Bánáss László most köszöneiet mondott Csernus Gáspárnak, hogy szép hangjával és játékvál anyyi éven át gyönyörködtette a híveket. Mindig lélekel és komoly tudással végezte a szertartásokat. Ez biztosítéka annak, hogy új hivatalában is éppen olyan lelkiismeretes és buzgó lesz.

A kántori állásra Uhrin Károlyt kapott megbízást, aki a polgári iskolában Ring Vince helyére került be tanárnak. Uhrin Károly eddigi működésével bizonyosság adta egyházas, buzgó lelkületnek, ezért minden remény megvan arra, hogy méltó utódja lesz Csernus Gáspárnak a kántori teendők elvégzésében.

Végül a gyűlés foglalkozott még a polgári iskolai tanárok és a tanfóki karácsonyi segélyével. Félhavi fizetést és kétszeres családi pótléket szavaztak meg, melynek 80%-át az állam folyósítja.

HETI MŰSOR:
Pénteken este: Udvarolni felesleges. A) bérlet.
Szombaton este: Udvarolni felesleges. B) bérlet.
Vasárnap délután: Marica grófnő. Rendes helyárak.
Vasárnap este: Udvarolni felesleges. Bérletszűnet.

CSOKONAI SZÍNHÁZ
Tel. 25-45 Igazgató B. Unger István
Előadások a u fél 4, este fél 7-kor

Pénteken A bérletben
UDVAROLNI FELESLEGES

Vaszary Gábor szenzációslős vigjátékújdonságának bemutatója!

APOLLO
színház

Előadások: 3, 5 és 7 órákor, vasárnap délelőt, 11 órákor is
Pelsőczy Irén, Ajtay, Szmogyi Nusi, Csontos, Vaszary, Pethes S.

ORIENT EXPRESS
Szellemes, könnyű vigjáték.

HUNGARIA
színház

Ma utóljára!
Rákóczi nótája
Főszereplők:
Abonyi Géza, Pálóczy László, Mihályfi, Makláry, Sárdy, Tolnay Klári és Csontos.
Előadások: 5 és 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ
MOZGO

Ma 5 és 7 órákor utóljára a leghatalmasabb és legművészebb hazafias magyar film:
Rákóczi nótája
Főszereplők: Tolnay Klári, Sárdy, Abonyi, Kovács és Pálóczy.

Szombaton reggel lesz a presbiter-választás a Nagytemplomban

A debreceni református egyház holnap választ főgondnokot és presbitereket. A választási gyűlés a reggel 8 órakor kezdődő istentisztelet után nyílik meg. Főgondnokul teljes egyhangúsággal ismét dr. Kőlcsey Sándor polgármestert, eddigi főgondnokot fogják megválasztani. Választás alá jönnek továbbá az összes tanári és tanítói rangos és pópresbiterek, ezenfelül az egyházrészek külön-külön fogják összesen 25 presbitert és póttagokat választani. A presbitériumnak ugyanis összesen 100 szabadon választott tagja van, kiknek negyedrészét három évenként kicserélik. Választanak a Csapó-utcai, Péter-

fia-utcai és a Kossuth-utcai egyházrészek 3-3 presbitert, a Mester-utcai, Kistemplomi, Ispófalvi, Árpád-téri, homokkerti, csapókerti, nyilastelepi és tanári egyházrészek 2-2 presbitert. Mindenik egyházrész megválasztja továbbá az összes pót-presbitereket. Az egyházrészek vezetőségei a jelöléseket már megtartották. Régebben az egyház központja jelölte a presbitereket, mióta azonban az egyházi élet kifejlődött, az egyházrészek lelkipásztorai az oltáni vezetők bevonásával szokták ajánlásukat megtenni. A választás minden jel szerint egyhangulag fog megtörténni.

Letartóztatták 1950 rendbeli lopás miatt S. mai István debreceni MÁV. altisztet

A debreceni ügyészségnek csütörtökön délelőtt adták át Simai István Mátyás altisztet, akit azzal vádolnak, hogy három esztendőn át állandóan dézsmálta a vasúti küldeményeket és összelopkodott mindent, amihez csak hozzáért. Lopott kacsát, cukrot, ruhaneműt, de lopkodta a fővárosból érkező napilapokat, képeslapokat is. A nyomozók jelentése szerint a három év alatt 1950 rendbeli lopást követett el. Lopásainak sorában 600 esetben napilapokat, képeslapokat

lopott. A pályaudvari MÁV raktárból dr. Székely László raktár-főnök jelentése szerint 133 lopás történt. A karossalt újságbizományosok közül egyedül Kovács Károlytól 300 esetben lopott lapokat. Simai a kihallgatás során az esetek nagyrésztében beismerő vallomást tett. Simai ügyével kapcsolatban még hat debreceni lakos ellen indult bünyvadi eljárás orgazdaság gyanúja miatt.

Nem bírta a fájdalmakat, vizesruhával felakasztotta magát egy klinikai beteg

Napokkal előbb érdeklődött betegársaitól, hogy nagy lelkierő szükséges-e az öngyilkossághoz. A sebészeti klinika egyik közös térében ápolták néhány hét óta Hudák Mihály 29 éves kunszentmártoni férfit, akinek súlyos csonvelgyulladása volt. A fiatal ember sokat szenvedett és panaszkodott társainak, hogy nem bírja a fájdalmat és nem bízik abban, hogy meggyógyul. Több-ször érdeklődött társaitól, hogy nagy lelkierő szükséges-e az öngyilkosság elhatározásához és valószínűsítette, hogy tartott számukra arról, hogy a halál nem lehet rosszabb, mint a kiállott szenvedések. Hudák Mihály kétségbeesett kérdéseit és beszédét annyira megszállták már betegársai, hogy nem tulajdonítottak különösebb jelentőséget neki és nem

gondolták, hogy végzetes tervét végre fogja hajtani. Az elmúlt éjszaka éjjel után felkelt ágyából Hudák, kiment az emeleti mellék helyiségbe és ott a homlokán levő vizesruhával a vízvezeték csövekre felakasztotta magát. Társai, akik észrevették, hogy kiment, órák múlva gyanúsnak találták hosszú távollétét, szólították az ápolóknak, aki keresésére indult. Holtan találták rá az emeleti mellék helyiségben. Nyomban leválták, de már nem tudták segíteni rajta, a halál már órákkal előbb bekövetkezett. Minthogy bizonyossá vált, hogy gyógyíthatatlan betegsége miatt követett el öngyilkosságot, a kir. ügyészség a temetési engedélyt megadta.

A közönség szava A csapókerti utcák kiközvetése

A napokban megjelent a „Debrecen”-ben egy Kuruc-utcai lakos közérdekű levele, mely a Kinnzi-utca kiközvetését és a Csillag-utcaival egyenlő elbárást sürgeti illetékesektől. Mint a legutóbbi városi közgyűlés egyik hallgatóságának, módomban van megnyugtatón a Kuruc-utcai lakost, hogy a folyó hó 10-iki közgyűlésen erre nézve az Intervenció már megtörtént Csomor Gyula törvényhatósági bizottsági tag úr részéről egyidejűleg a Csillag-utcai kiközvetés sürgetésével. Sőt Csomor Gyula úr már ekkor közönetet is mondhatott azért, hogy korábbi közbelépésére a város vezetősége megértően fellépett a csapókerti utcák a Jánosi, Kinnzi és Temető-utcaik kiközvetésére irányuló kérelmét és ezek közül a Jánosi utcán és Temető-utcán már előrehaladt a kiközvetési munka, sőt a Mátyás király-utcán is, a Kinnzi-utca kiközvetése pedig a közeljövő programjában van felvéve. E sorok írójára emlékszik rá, hogy Csomor Gyula törvényhatósági bizottsági tag úr, akinek közérdekű tevékenységéről a legutóbbi közgyűlésen éppen a polgármester úr is olyan elismerőleg emlékezett meg, már egy évvel ezelőtt sürgette a Kinnzi, Jánosi és Temető-utcaik kö-

vezését, rámutatva arra, hogy az ott lakó kisembereknek a következő úton sokkal többet került tüzelőanyaguk hazaszállíttatása, tehát szociális szempont is szól a kiközvetés mielőbbi végrehajtása mellett. Mint régi csapókerti lakos nyugodtan tanuskodhatom, hogy Csomor Gyula bizottsági tag úr mindig szíven viselte érdekeinket, azokat nem hogy elhanyagolta volna más városrészekkel szemben, hanem mindenkor felemelte érdekünkben szavát és nem lehetünk eléggé hálásak azért a sok nemes, önzetlen fáradságért, amit értünk tett. Örömmel közölhetem ezúttal is a közérdekű levél írójával, hogy nyitott kaput döngtetett sorával, mert az abban felvetett probléma megoldásáért nemcsak hogy már interveniált Csomor Gyula, hanem annak megoldására illetékesektől ígéretet is kapott, amiért neki ezúttal is köszönetet mondok városrészünk nevében: Csapókerti.

Görögországban az idén nem lesz karácsonyfa. Athéni jelentés szerint a görög földművelésügyi miniszter — tekintettel a súlyos erdőgazdasági helyzetre — megtiltotta, hogy az idén a karácsonyi ünnep alkalmával fenyőgallyakat vágjanak és szállítsanak. A rendelet ellen vétőket szigorúan megbüntetik.

H I R E K

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata, december hó 11-én reggel 8-tól, december 18-án reggel 8 óráig: Arany Angyal, Piac u. 50. telefon: 34 06. — Reményesség, Csapó u. 22. telefon: 14-21. — Szt. Háromság, Homokkerti, Szabó Kálmán u. 14. telefon: 17-09. — Sas Hatvan u. 66. telef.: 39-19.

Komám

Van nekem nem is egy, se nem kettő, hanem sok, akiket én kértem fel a keresztyéni tisztságra, vagy engem kértek fel itt-ott, ahol szolgáltam, nem utasítottam vissza egy kérést sem, mert keresztyéni kötelességemnek tartottam, nem is szüntettem meg, ha történetesen meg is halt a gyermek. Vajjon mit akarok e kérdés feltevésével? Talán csak nem gyűlt meg a bajom valamelyik homómmal, kérdezhették tőlem valaki?

Advent van, s ilyenkor a gyermekek felé fordul a tekintetünk. Igyekszünk az előttünk ismeretleneken is segíteni, hogy legyen boldog karácsonyuk. Ez így szép és kedves. Nem könyörületből, s csak ilyen módon s így segíteni, hanem szeretetből, ennek van maradandó hatása a szívekre és egész életre. Amint hogy a magyar ember szívesen szolgálja ma is a gyermekeket „kis komámnak”. Jökedvűen komájának szólítja azt is, kivel együtt jól érzi magát, ha még nem kötötték meg a komaságot egy gyermek születésénél.

A gondolat felvetésére azok a tapasztalatok vezettek, melyekről tudomásom szerint hivatalos működésem idején, de ma is.

A nagyobb korba jutott gyermeknél, vagy néhány hónapos csecsemőnél, ha tudomásunkra jutott mért nincs még megkezesztelve, sokszor felelték a szülők: nem kaptunk keresztyélőket. Vagyis komákat. Amint régen szívesen, sőt bizonyos büszkeséggel vállalták a keresztyélőséget még a kóbor cigány gyermekek megkezesztésénél, úgy épp az ellenkezőjét vehetjük észre ma. Nem igaz az a megállapítás, hogy a szülők ezzel a keresztyélő adakozását akarják próbára tenni, vagy éppen azzal viszálni. Családok őszekapcsolódása ez a bölcső felett sokszor az igaz, a szegény és gazdag összetalálkozása. — Keresztyén szempontból itélve, a szolgálatot igazán kötelességünknek kell tartani az új élet, tehát a csecsemő fejlődésében segítségére lenni a szülőknek. Nem arra néhány pengőre vagy más ajándék nyújtására van szükség, hanem a szeretet állandó gyakorlására. Milyen istennek tetsző szokások volt, de talán ma is meg van, hogy a gyermekágyban fekvő családtagjai házanépéről gondoskodtak étellel-itallal. Nem tanácsos minden régeinek nevezett, de a gyakorlatban ma is fenntartható szokást kivetni a társadalmi vagy egyházi életből. — Sőt amikor minden nép arra hivatkozva, hogy eredete visszanyúl az ősidőkbe, ezt szokásaival igyekszik megerősíteni, segítsük ezzel a magunk fennmaradását biztosítani azzal is, hogy értelmét vesszük a keresztyélőségnél keresztyén szempontból és magyar vonatkozásban a „komám” szónak. Nem egyszer történt meg az egyházi anyakönyvi hivatalban, hogy bejött a szülő, tessék kihúzni a keresztyélőket és mást írni helyébe. Miért? kérdeztük, mert ösz-szerügtük a patkót, mert tetszik tudni nem arra való, hogy megértsük egymást. Itt nem halt meg a gyermek, mégis veszendőbe került a komaság! Később kibékültek.

Van nekem egy Csaba nevű keresztyén, a legmagasabb fa tejeiről igen szépen tudja kiáltani: keresztapám, tessék csak ide nézni! Most lesz hat éves, hát nem öröm, hogy amikor saját gyermekei lassan elszállnak a szülő háztól, akkor a keresztyéni gyermeke nyújt örömet még úgy is, hogy dalba fog nagyobbik testvérével, amikor kijátszották magukat a kertben: „kincset ütött az óra, este van”. A nagyobb sorskeresésben legyünk keresztyénebbek is, a megértés és az egységre való törekvésben.

Az idei éjjeli mise időpontja

Szerédi Jusztinián főbírók, Magyarország hercegprímása az idei éjjeli szentmise időpontjával kapcsolatban a következőket rendel el: XII Pius pápa kegyesen megadott felhatalmazása alapján megengedem, hogy mindazon templomokban és kápolnáknak, melyekben eddig is szoktak éjjeli misét mondani, karácsony vigiliáján este egy szentmise mondassék, mégpedig oly időpontban, hogy a szentmise az elsötétítés elrendelt megkezdése előtt félórával befejeződjék és így a hívek az elsötétítés megkezdésekor otthonukban lehessenek.

Az esti szentmisén résztvevő hívek eleget tesznek a karácsonyi ünnepi miséhallgatás kötelezettségének. Ha az esti szentmisén áldozni akarnak, nekik is négyórás szentiségi bűjtőt kell tartaniuk. Áldozhatnak az esetben is, ha karácsony vigiliájának délelőttjén már áldoztak volna. Az ünnep napján ezek már nem áldozhatnak.

A Szabadegyetemen (Népszerű Főiskolai Tanfolyam) a Dériműzeumban pénteken előadást tart 5 órai kezdettel dr. Hank Olivér, a Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara h. igazgatója „A szántóföldi öntözés elméleti és gyakorlati kérdései” (vetített képekkel), 6 órai kezdettel viléz Tikos Béla m. kir. erdőtanácsos „Alföldi fásítás” címen (vetített képekkel). Belépés díjtalan.

A Kossuth-utcai iskolakörzet és Kossuth-utcai egyházrész által a szegény gyermekek felruházására december hó 19-én, vasárnap délután 5 órakor a Kossuth-utcai templomban templomi ünnepély lesz. Imádkozik Dusicza Ferenc segédlelkész. Kodály: 134-ik genfi szoltár, karének; éneklj a Kossuth-utcai körzet gyermekénekkara, vezényel Nyakas László tanító. Igét hirdet Biky Gábor Dózi-intézeti vállalatánar, Bach I. S: B-dur preludium és fuga; orgonán előadja Nyakas László tanító, Baja Mihály verse: Mikor a hősök visszavérnek; szavalja Kádár Klára okl. tanítónő. Szólóének; előadja Német Irénke úrléány, orgonán kíséri Nyakas László tanító. Záróimát mond Baja Mihály lelkipásztor. Szüts: Hozsánna... karének; éneklj a Kossuth-utcai körzet gyermekénekkara, vezényel Nyakas László tanító.

A debreceni m. kir. háziasszonyképző iskola szombaton délelőtt tartja megnyitó ünnepélyét. Az új iskola a Kürtös-utca 3. szám alatti, a kislátomás mögött van.

A Magyar Cserkészmozgalom VI. kerületi férficserkész-kaszinóját (Debrecen, Arany János-utca 2. szám I. emelet) december 19-én, vasárnap délnél 12 órakor nyitja meg. A megnyitás sorrendje: Híszkegy. Megnyitó beszédet mond Gáspár János tanár, kerületi férficserkész-vezetőtiszti. A kaszinói felavatja nemes viléz kisbarnaki Farkas Ferenc m. kir. altábornagy, Magyarország főcserkésze. Zárószavakat mond Rábold Gábor tanár, kerületi parancsnok. Himnusz.

Szövetségi elnököi választott Svájc Stampfit szövetségi tanácsos személyében, aki 197 szavazatot kapott. Alelnök Pilet.Golaz szövetségi tanácsos let 147 szavazattal.

Vöröskeresztes házibetegopó-lási tanfolyam kezdődik. Jelentkezéseket elfogad a Vöröskereszt iroda (Simonffy-u. I. II. em.) délelőtti 10-1-ig. Városi főpolonő.

A Debreceni Jótékony Nőegylet ma öt órakor árvaházában ülést tart.

Hárleynastalpalás 2 párból 1 párat. Arany János-u. 5. Az udvarban.

Gyermekéről otthonában ragyogó felvételeket készít B. zeki műtőrem, Piac-utca 38. Telefon: 31-35.

DEBRECZEN 5. OLDAL 1943. XII. 17.

Nincsen korlátozás a szaloncukorka kiosztására

Bizonyos teves közlések után a kereskedelem érdekeltjei formálódottak illetékes helyen hogy milyen korlátozó intézkedések történtek a szaloncukorka elosztására nézve. Az illetékesek azt a felvilágosítást adták, hogy semmiféle korlátozó rendelkezést nem adtak ki, úgy hogy a kereskedők csupán a szociális szempontokat veszik figyelembe, amikor arról gondoskodnak, hogy mindenki hozzájusson szaloncukorkához.

Svájcban karácsony éjzaka kájára felfüggesztik az elsötétítést. A svájci hadsereg főparancsnoka a szövetségi tanácsal egyetértőleg elrendelte az elsötétítés felfüggesztését a december 25-ére virradó éjszakra. A január 1-ére virradó éjszaka az elsötétítés megmarad, kivéve azokat a templomokat, amelyekben istentiszteletet kell tartani.

Politikai gyilkosság Lyonban. Paure Pinguet, a lyoni ipartügyi bíróság elnökét ismeretlen tettesek lakásán agyonlőtték. A meggyilkolt öt gyermek apja volt.

Meggyilkoltak egy ismeretlen olasz nagyiparost. Bollateban három gonosztevő meggyilkolta Dos-sena ismert olasz nagyiparost. A szerencsétlen embert a gonosztevők először súlyosan megsebesítették, majd elhurcolták és egy mezőn végezték vele.

Vádlottak padjárja került Serez Dánielnek hajdúhadházi asszony lopás miatt. A vád szerint Debrecenben Gál József tiszteletből egy nadrágot akart elloponi, de tettenérték és elvették tőle a nadrágot. A tárgyaláson az asszony, aki már többször volt elítélve, azzal védekezett, hogy a nadrágot csak azért akarta kivinni az üzlethől, hogy megnézze jól a napfény-nél is mielőtt megvásárolja. A bíróság a bizonyítás elrendelésevel a tárgyalást elnapolta.

Zsírösszűrés közben agyonütötte a karka, Kistelek községben zsírösszűrés közben az egyik lépcsős karkája letört s az alatta álló Virágh Ilona tízéves kisleányt agyonütötte.

Német cáfolat az influenzavaj kapcsolatos híresztelésekre. Angol híresztelések szerint Berlinben ötszáz ezer ember fekszik influenzában. Német illetékes helyen ezzel kapcsolatban kijelentették, hogy a hírek nem felelnek meg a valóságnak, mivel Németországban sem influenzajárvány, sem másféle járványos betegség nincsen.

Gól után gyilkosság. Szándékos emberölés büntette miatt vonta felelősségre a budapesti törvényszék Tátrai János 30 éves gyárimunkást, aki ez év szeptemberében egy futballmérkőzés után az egyik vendéglobban szóvaltásba keveredett Stefanek József gyárimunkással, akit zsebkésével agyonszúrt a törvényszék Tátrait hat évi fegyházra ítélte.

Egymillió ember bevezetett meg Amerikában spanyolnáthában. A járvány legerősebben Washingtonban dühög, ahol mintegy száz ezer ember fekszik influenzában. A nagyvárosokban sok gyár, színház és mozi kénytelen volt a járvány miatt működését beszüntetni. A járvány egyedül a déli részeket kímélte meg eddig.

Hamis játékkal fosztogatta vendégeit. A budapesti főkapitányosság ellenőrző detektívjei megtudták, hogy a Royal-szálló egyik szobájában, ahol László Győző 48 éves ügynök lakik, rendszeres kár yacsatták folynak. A detektívek rajtaütöttek László Győzőn és társán, Lutz Lajos 39 éves rovtómultú egyéne és mindkettőjüket őrizetbe vették. Bevallották, hogy szobájukban tiltott kártyajátékok folytattak s nemrég is tízezer pengő utal ak ki több vidéki föld-birtokostól. A két hamiskártyást letartóztatták.

Gyermek, női, férfi divatarúk karácsonyi ajándéknak
GULYÁS ISTVÁN úri-, női-divatüzlet
PIAC-U. 56.

Gyászrovat

A Sívógó család gyászja

Özv. Sívógó Józsefné szül. Kökényessy Eszter hosszas betegség után életének 70-ik évében elhunyt. Halála széles körben nagy részvétet keltett. Gyászolják gyermekeit: Sívógó Béla városi adóhivatali ellenőr feleségével Palyó Etelkával, Sívógó Irén férjével Moldoványi Jenő máv. öntözővel, Sívógó József máv. intéző, valamint unokái, testvére, nászai és a rokonság. Temetése szombaton délután lesz a fészravatalozóteremből.

Özv. Sívógó Józsefné

Kökényessy Eszter életének 70-ik évében elhunyt. Temetése szombaton félnyolc órakor lesz a fészravatalozó teremből. Gyászolják: gyermekei menyje, veje, unokái, testvére, nászai és a rokonság. Lakás: Bánffy u. 14. A gyászoló család részvétlétajogátok melleszt kéri. Temetését: Gebauer-endezi.

Elhunyt úrasszony. Széles körben keltett részvétet özv. Kohutovits Antalné szül. Batáry Zsófia úrasszony halála, aki 90 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. Amíg egészsége engedte, minden idejét jótékonykodásra fordította. Két gyermekén, Csuka Mihályon és özv. Földváry Sándornén kívül unokái és kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése december 18-án délután 3 órakor nagy vége a köztemető ravatalozójából. Az engedélyt szentmise-aidőzár december 19-én reggel 7 órakor fog a Szent Anna-utcai római kat. templomban bemutatni.

Zsarolás, ha valaki erőszakkal akar vásárolni. Szabó Lajos kiskunmajsai gazdálkodót a szerdai törvényszék 20 pengő pénzbüntetéssel sújtotta zsarolás miatt, mert az egyik gazdától erőszakkal meg akart venni egy lovat.

Stockholmban „Magyar Bolt” nyílt, melyben disztárgyak, csipkék, szőttesárúk és kerámiák kaphatók. A svéd lapok a magyar boltból a legnagyobb elragadtatással írnak.

Angóra-irtás Zalaegerszegen. Goldschmid Márton zalaegerszegi magánzó angórfarmját ismeretlen tettes kiirtotta. Hetvenhét értékes angóranulat verték agyon az ismeretlen tettesek.

Megölt a széngáz két kisgyermekét. Mészáros János szolnoki napszámos és felesége elmentek a moziba és a lakásban magukra hagyták két kisgyermeküket, a hároméves Margitot és a kétéves Antalt. A szobában erősen be volt fűtve a széngáz keletkezett, mely a két gyermeket megölte.

Pénztárcát lopott ki a debreceni állomáson Békési Lajos derecskei gazdálkodó zsebéből Nagy Károlyné tisztafüredi asszony, de pórtuljárt, mert a helyszínen elfogták. Most ítélték felette és jogerősen egyhónapi fegyházra ítélték el.

Isten...

- Ahitattal ejtem ki szent Nevedet, Mennyben lakó örök Jóság, Szeretet.
- Bízva-bízó lelkes hittel imádlak,
- Ki Ura vagy életnek és halálnak...
- Oh hallgass meg könyörgésem, Istenem, Esdve kérék, szüntelenül légy velem.

Schirf István.

Rádiószélhámos garázdálkodik Debrecenben

Az elmúlt napokban sorozatosan érkeztek be feljelentések a debreceni rendőrségre ismeretlen rádiószélhámos ellen, aki sorra felkereste a rádiótulajdonosokat és felajánlotta, hogy mininális havi díjazás mellett cége karbantartja a rádiókészüléket. Nyomban meg is vizsgálta a rádiót és megállapította, hogy csekély javítási első havi díjat és a rádiót átvette, arról szabályszerű nyugtát adott és kalaplepengetve eltűnt. A rádióval természetesen többet nem jelentkezett. Más helyekre azzal a trükkel ment be, hogy kisebb készüléki-

ket aránylag csekély ráfizetéssel nagyobbra kicserélik. A készüléket és a ráfizetést összegét átvette, szintén nyugtát hagyott és ugyancsak nem tért vissza többet.

Legutóbb Szanka Sándor fodrász, Kossuth-utca 41. szám alatti lakostól csalta ki a vakmerő szélhámos hasonló módon készülékét. A tömeges feljelentések alapján a rendezőség bűnügyi osztálya érvelés nyomozást indított a 25 év körüli fekete hajú, középtermetű, állítólag azelőtt biztosítási ügynökséggel foglalkozó tettes ellen.

Ballagás a Felsőipariskolában

Az m. kir. állami Felsőipariskola első ízben végzett ballagatói december 18-án fél 12 órakor tartják búcsú ünnepüket. A szokatlan időben tartandó ballagásnak az a magyarázata, hogy a Felsőipariskola harmadéves hallgatói felsőbb rendelkezésre nem tartottak ez év nyarán szünetet, hanem megszakítás nélkül folyt a tanítás és december hó 31-én végbonyolítványt kapnak. Az újonnan létesült Felsőipariskola gépészeti tagozatának ez lesz az első ballagása.

A ballagással egyidőben az alábbi műsorral búcsúünnepélyt tartanak a következő műsorral: „Harom év”, vers, elmondja Bálfai B. László III. évf. A távozók búcsúszavait elmondja Nagy Sándor III. évf. önképzőkori elnök. Osztályfőnök búcsúszavai. A továbbtanulók nevében búcsúzik Laczkó Dániel II. évf. h. önk. e. Igazgatói búcsúszavak. „Búcsú az iskolától”, vers, elmondja Balogh József III. évf. önk. titkár. Az iskola világháborús hősihalottai emléktáblájának megkoszorúzása. Hősök emlékezete. Szózat. A búcsúünnepélyre, mely az intézet dísztermében lesz megtartva, szívesen látják az érdeklődőket.

Holnap lesz a katolikus egyházközség karácsony-estje. A debreceni római katolikus egyházközség közös nagy karácsony-estje holnap, szombaton délután 5 órakor lesz a Szent István-templom dísztermében. A rendezőség ezúton is meghívja az Ürnök Mária Kongregációja, a Szociális Missziótársulat, a Szent Erzsébet Egyesület és a Szent István Szövetség tagjai közül azokat, akik a teljes névjegyzék hiánya miatt nem kaptak meghívót. A rendezőség számít a megjelenésükre annál is inkább, mert a nevezett egyesületek látják el a háziasszonyi tisztséget. Ugyanakkor kéri, hogy ma estig telefonon, személyesen, vagy írásban utaljan mindenki adja be jelentkezését az egyházközségi irodának, hogy mindenki számára gondoskodhassanak helyről.

A hivatalos lap pénteki száma kormányrendeletet közöl, amelynek értelmében az a tejtermelő és tejiparos, aki 1943. december 31-ig tejiparosnak szerződés alapján tejet vagy tejszín szállított, köteles szállítást 1944. december 31-ig változatlan feltételek mellett a megállapított hatósági áron folytatni.

Magántanári próbaelőadások az egyetemen. A Tisza István tudományegyetemen szombaton délután 11 órakor két magántanári próbaelőadás hangzik el a XII. számú tanteremben. Dr. Hegedűs Lajos gimnáziumi tanár „A beszéd és nyelvkutatás legújabb forrásai” és dr. Bakó Elemér gimnáziumi tanár „A népvyelv hangtörténeti tanulmányai” címen tartanak értékes előadást. Az előadásokat nagy érdeklődés előzi meg.

A sültszakosztály vasárnap délután 11 órakor az Ipartestület I. számú termében fontos ülést tart. Tárgy: tüzfafelozás és egyéb időszakos ügyek. Pontos megjelenést kér az elnökség.

Romlott sajtó! súlyos mérgezést kapott Mészáros Teréz és Rácz Margit budapesti házartási alkalmazottak. A mentők mindkettőjüket a Rókus-kórházba szállították.

Az Ipartestület karácsonyi gyűjtése 17,604 pengő

A tegnapi napig az Ipartestületre beérkezett adományok túlszállították a 17,000 pengőt. A nagyobb adományok a következők:

- 10) pengőt adtak: Ladányi Gábor, Szilágyi Sándor.
- 50 pengőt adtak: László Lajosné, Vincze József, ifj. Varjassy Imre, Zombor Károly, Debreczeni Sándor, Kiss Ernő, Liebermann testvérek, Szilágyi József közműves, id. Varjassy Imre, Tóth Gábor, Szilágyi József hentes, özv. Németh Lajosné, Nagy Sándor eszmadia.

Nagy József és társa szücsmeztérek 300, ifj. Nagy József 200, Bartha István 300, női szabók szakosztálya 500, fehérműmunkésztől 300, tetőfedők 100, fodrászoké 210, férfiszabóké 500, képműveseké 123, műszerészeké 100, kovácsoké 200 és kályhások szakosztálya 180 pengőt adott.

Az eddigi gyűjtés eredménye 17,604 pengő.

A Coetus Theologorum munkaközössége ma délután 5 órakor az egyházi tanácssteremben (Kálvin-tér 17) nyilvános felolvasó ülést és közgyűlést tart. Az ülés előadója dr. Csiksz Tibor nagyváradi vallásnász, aki „A figyelem lélektana és az igehirdetés” címmel fogja előadását megtartani. Minden komoly érdeklődőt szívesen látunk.

A katolikus iskolák karácsonyi szünete. Serédi Jusztinián hercegprímás úgy intézkedett, hogy a magyarországi összes katolikus iskolák karácsonyi szünete december 22-től január 6-ig bezárólag tart.

Svájé több vidékén kommunista röpiratokat terjesztettek. A svájci rendőrség ezzel kapcsolatban érvelés nyomozást indított, melynek eredményeként Emile Arnold ismert svájci kommunista letartóztatott. Rajta kívül még számos röpiratterjesztő került vizsgálati fogságba.

Az angol és német kormány filmeserét hajt végre s ennek segítségével az angol és német hadifoglyok legalább futólagosan megláthatják hazájukat. Sok angol és német hadifoglytáborban szövegséges, illetve német gyárakban készült filmek kerülnek bemutatásra, amelyek részben Stockholmon, részben Genfben át érik elrendeltetési helyüket. (MTI.)

A horiobági bikatelep minden bikáját alkalmasnak találta a bíráló bizottság

Hírt adtunk már arról, hogy a horiobági bikatelep tenyésztésének megújítására csütörtökön reggel Battha Pál miniszteri tanácsos vezetésével szakértőkből álló bizottság utazott ki a pusztára.

A délelőtti folyamán hatvan darab eladásra kerülő remek magyar bikát, pontozás alapján bíráltak el, hogy az értéküket a pontok arányában állapíthassák meg. A legjobb bika 29 pontot kapott. Legkevesebb volt a 6 pontos. Minden bikát alkalmasnak találtak, nem selejteztek ki egyet sem.

A pontozás eredményét az intézőség valószínűleg vasárnap hirdeti ki az érdekelteket gazdák előtt.

A hála és a szeretet

hangja esendül ki abból a kis územből, amelyet a debreceni Ipartestület lakatosszaksztyálynak egyik tagja: Gara Sándor lakatosmester zöld tábori lapon a lakatosszaksztyái elnökségéhez eljuttatott.

Gara Sándor a messze orosz földről szép és kellemes karácsonyi ünnepeket kíván a szaktársainak. Meleg szavakkal fejezi ki köszönetét az elnököknek és társainak azért, hogy a műhelyben őt helyettesítő feleségét a kiosztott anyagokból minden alkalommal részesítették. Jókívánságait tolmácsolva megjegyzi, hogyha Isten hazaszereti, személyesen is megköszöni a szakosztály jóindulatát.

A pársoros kis üzenet elárulja, hogy ime, a front csak térbőlleg van messze tőlünk, de katonáink lelke szorosan kapcsolódik az otthonhoz. Érdeklí annak minden kis eseménye s kézszeresen örömet okoz minden, amiből azt látják, hogy az itthoniakat, a hozzátartozókat figyelembe, gondosságban részesítik.

De ideháza is jó tudni, hogy ott künn megértik a feljűk szálló szeretetét. Így igazi és teljes az a kapocs, melyet a háború semmiféle borzalma sem tud elszakítani.

A debreceni törvényszék elé került Cseh Irén újságírás, akit azzal vádoltak, hogy az eladásra átvett újságok árából 390 pengővel nem tudott elszámolni. Az újságok árát saját céljaira fordította. Cseh Irén a bíróság előtt beismerő vallomást tett és azzal védte magát, hogy az anyja beteg volt hosszabb ideig és a gyógykezelésére kellett a pénz. A bíróság jogerősen egyhónapi fegyházra ítélte el.

Takarítani kell a járdákat. Debrecen város elsőfokú közigazgatási hatósága, mint közérzségügyi hatóság nyomatékosan felhívja a város érdekelte közönségének figyelmét, hogy az időszakos járdatarítás alkalmával a járdán levő havat, szemetet, a járda leszárazáshoz használt homokot, hamut, fűreszport stb. a vonatkozó szabályrendelet értelmében a gyalogjárda szegélyére seperi szigorúan tilos. Az említe rendelkezés ellen vétőket a hatóság közérzségügyi kihágás miatt szigorúan meg fogja büntetni.

A Tisza István Tudományegyetem élettani s általános körítai intézetében folyó a vérsoportok megváltozhatatlanságával kapcsolatos nagyjelentőségű tudományos kutatásokról cikket közöltünk november 8-iki számunkban. Ennek a cikknek adatait nem a kísérleteket végző, a tudományos kutatáson dolgozó dr. Rex-Klász Béla és Szilágyi Tibor orvos urak nyilatkozták, — annál is inkább —, mert mint köztudomású, az egyetemek orvostudományi karainak határozata értelmében senki sem adhat nyilatkozatot, napilapok részére. A lapunkban megjelent cikk adatait az Orvosi Hetilapnak a debreceni egyetem élettani intézetében folyó kísérletekről frott tanulmányából vettük hírforrás-ként.

Istentiszteletek ideje az orth. izr. templomban. Pénteken délután 3.40 órakor, szombaton délelőtt 8 órakor, délután 3 órakor. Szombat kezdete 3.28 órakor, kimenetele 4.37 órakor.

Zsidó istentiszteletek rendje a statusquo templomaiban dec. hó 17—24-ig: Pénteken este mindkét templomban 3.45. Szombaton reggel mindkét templomban 7 órakor. Szombaton délelőtt a Kápolnási utcában 10, szombaton délután a Kápolnási utcában ifjúsági 3, szombaton délután mindkét templomban 3.30, szombaton este mindkét templomban 4.40. Köznap reggel mindkét templomban 6.30. Köznap este mindkét templomban 4 órakor. — Gyertyagyújtás pénteken este 3.40 órakor. Kedden este chanuka kezdete. — A péntek esti szentírásmagyarázat a Kápolnási utcában elmarad. Rabbiság.

Üzenetek a frontról

Karácsony József honvéd a B. 550. tábori postaszámraól üzeni Debrecenbe, a Keresztési-utca 5. szám alatt lakó feleségének és három kis gyermekének, hogy csókolja őket. Kéri, gyakrabban írjanak. Boldog karácsonyi ünnepeket kíván az otthoniaknak, többi bajjártaival együtt.

Fülöp Gyula szakaszvezető a C. 220. tábori postaszámraól üzeni Debrecenbe, hogy jól van, egészséges, bajjártaival együtt. Boldog karácsonyi ünnepeket és boldog újévet kíván édes jó szüleinek, testvéreinek, Rózsitának, valamint összes ismerősének. A jó Isten arra kéri, hogy édesanyja az új évben ne gyengékedjék. Mielőbb legyen egészséges, mert nemskára hazajön. Arra kér mindenkit, hogy Karácsony és Szilveszter estéjén gondoljanak a harctéren küzdő honvédekre, akik nem lehetnek szeretelk körében.

Kállal János honvéd az L. 128. tábori postaszámraól üzeni Debrecenbe, Kishegyves-u. 23. szám alatt lakó feleségének és szüleinek, hogy jól van, nincsen semmi baja. A csomagot megkaptá, hálásan köszöni. Több levelet vár. Sokat gondol haza a messze távolból. Kéri, felesége ne aggódjék miatta, mert ő ír, amikor csak ideje van. Feleségét sokszor csókolja, a testvéreket üdvözli és jó egészséget kíván nekik is.

Török László honvéd az L. 128. tábori postaszámraól üzeni kedves nagynénjének, az Elek családnak, kedves menyasszonyának, rokonainak és ismerősöknek, hogy jól érzi magát. Kéri, ne aggódjanak érte. Nagynénjének, az Elek családnak, kedves menyasszonyának sok csókot küld, rokonainait, ismerősöket üdvözli. Kéri, írjanak sokat.

Horogh József örvezető a K. 264. tábori postaszámraól üzeni testvéreinek, hogy jól van, jól érzi magát. Kéri, ne haragudjanak, hogy az esküvőnem tudott lenni, de még nem kaphat szabadságot. Lélekből olt lesz közöttük is. Sok szerencsét és boldogságot kíván az új házaspárnak. — s kéri, hogy a kacsas libacombot, s a jó kis hazai ruhot, amit neki szántak, azt küldjék el neki csomagban. Még egyszer szerencsét és boldogságot, valamint jó mutatást kívánva szerető csókjait küldi mindenkinek és Szabó Ibolyának.

Nagy János szakaszvezető a Z. 514. Fülöp Sándor honvéd a K. 206. Horváth Károly honvéd a K. 154. Ress András a K. 505 tábori postaszámraól üzenik Debrecenbe lakó szeretteiknek, hogy jól vannak, egészségesek. Karácsonyra nem mehetnek haza. Nagyon boldog ünnepeket kívánnak. Sok szerető csókot és üdvözlötet küldenek.

Leifer Ferenc honvéd az F. 523 tábori postaszámraól üzeni édesanyjának és húgának Böszörménybe, hogy jól van, egészséges. Egyelőre nem megy haza. Levelet vár. Csókjait küldi.

Szekeres Dezső honvéd a Z. 273 tábori postáról üzeni szüleinek, hogy nagyon régóta nem kapott levelet és nyugtalan Kéri írjanak jól van, Csókjait küldi.

Agárdi Sándor a B. 280 tábori postaszámraól megnyugtatója Debrecenben lakó édesatyját és hozzátartozóit, hogy jól van. Sok csókot küld.

Harangi Géza derecskei 66 éves földműves tegnap mulatozás után összeesett a lakásán és hirtelen meghalt. Az orvos megállapította, hogy a halál oka szívbenulás a sok borítal következtében. Temetésére engedélyt adott az ügyészség.

Halálra gázolt a budapesti autobusz egy ismeretlen úrnőt. A Keleti Károly-utcaán szerdán este egy 11-es autobusz halálra gázolt egy 70—75 év körüli jól öltözött nőt. Az áldozat kitérnek és a gázolás körülményeinek megállapítása folyik.

Üngyikosság a borospincében. Csilik Pál budapesti vendéglős borospincéjében felakasztott magát. Mire rátaláltak, halott volt. Az egyik hordón búcsúlevelet hagyott hátra, melyben tetének okául gyógyíthatatlan betegséget emleget.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A debreceni mesterek 4500 pár csizmára való bőrt kaptak Galamb Ferenc közbejárására

Megindult az enyve, az épület- és tűzfű szállítása is

Ritkán tartott az ipartestület előjárása olyan ülést, mint a tegnapi volt, amelyiken panaszok helyett nagy anyagkiutalásokról és nyersanyagszállításokról hallottunk beszámolót.

Galamb Ferenc elnök bejelentette, hogy több ízben járt a közelmúltban Budapesten a minisztériumokban és anyaghivatalban. Közben nagyon értékes benyomásokat nyújtó napokat töltött a máramarosszigeti kamarai napokon és a debreceni iparosság nevében megígérte testvéri támogatásukat a határozott város iparosaimak.

Szép sikert értünk el Budapesten — mondta Galamb Ferenc elnök az anyagszerzés érdekében történetét. — Elhoztuk a szükséges felsőbőrökről szóló kiutalást és ehhez a talpbőrök utalványait. Negy és felezer csizmára való nyersanyagot tartják el a debreceni csizmadaiak. A szakosztály javaslata alapján azoknak az iparosoknak, akik zöld utalvánnyal rendelkeznek, átadják a megfelelő utalványokat a bőrkereskedőknek. Ezenkívül az illetékesekkel történt előzetes megbeszélésnek megfelelően külön utalványt kapnak a mesterek arra, hogy a Szimónia Szimón milyen munkások részére hozhatják forgalomba a csizmákat. Vigyazunk arra, hogy mivel a rendes cipő-csizmadaiak országos érdeklődésűek, meg ne rohanhassák Debrecént és el ne vigyék innen a kész árut. Csak ezeknek a külön utalványoknak felmutatására részére lesz szabad csizmadai kiadás. Így lelkiismeretellen emberek el nem fektethetik a csizmadai anyagot vagy magát a kész csizmákat, mert a külön utalványokkal szigorúan elszámoltatják őket és súlyos következményei lesznek, ha valakinél hiányt találunk.

Köszönet illeti az eredményt Szabó Gábor szakosztályi elnököt és Szilagyó Márton jegyzőt, akik költséget és fáradságot nem kímélve 18-20-szor, én magam is vagy hatszor jártam Budapesten. Végül amikor már minden rendben volt, kijelentettem, hogy addig nem megyünk el, amíg az utalványt kézbe nem kapjuk és valóban úgy is történt, ebédszünet nélkül fél hatig ott ültünk, míg az összes utalványokat felsőbbrendűre a miniszteri tisztviselők kiállították és a kezünkbe adták.

Szerencsésen jártunk el az asztalosok és ácsok érdekében is Szendrey Sándor alelnökkel, Bálint Sándorral és Vangor Antallal, akikkel sikerült kivívunk, hogy az asztalos szakosztály által megvásárolt öt vagon fűrész az ácsok részére 36 vagon épülettetőre, a szállítási engedélyt megkaptuk.

A kence- és enyvényben támadt félreértések tisztázata, ezért ismételt Budapestre utaztam és végre meg is kaptuk az elmaradt három havi enyvet és a kence, kivéve az októberi kence adagot, amelyet még pótolnak. Januártól kezdve új tervezet szerint minden igénylés nélkül érkeznek majd a nyersanyagok. Tegnap eljártam a MAV igazgatóságánál is, hogy a szállítási engedéllyel ellátott nyersanyagok ideszállításához a vasuti kocsikat bocsássák rendelkezésre. Erre komoly ígéretet is kaptam.

A fa- és szénellátás

Az iparügyi miniszter úrnál panaszt tettem a debreceni tüzfűhiány miatt. Bornemisza miniszter úr személyesen hívta fel Bárányos államtitkár urat, közölte vele a tüzfűamizériákat és intézkedtek, hogy a fát azonnal szállítsák le. Az eredmény máris jelentkezik, mert három vagon fa már megérkezett és remélem, a szállítást nem fog megállni, így elmúlik az a veszély, hogy karácsonyra a sütők nem tudják a szükséges kenyeret kitermelni.

Az iparügyi miniszter úr közbejött a szénszállítás érdekében is. A minisztériumból kiutalt és jegyzékbe vett és a Debrecenbe befutott szénmeny-

nyiség között eltérés, különbség mutatkozott. Ezt a miniszter úr kivizsgálta. Negyven vagon porosz szénnek is kellett volna Debrecenbe érkeznie az ipari anyagszállítások kimutatása szerint, de arról nem tudunk, hogy ez megjött-e. Már holnap érintkezést keresek a polgármester úrral, hogy tisztázzuk ennek a 40 vagon szénnek az ügyét.

Az iparos-nyugdíj biztosítás

Pataky József alelnök: Halálával és köszönettel adozunk az elnök úrnak, az alelnök úrnak és a többi uraknak, akik eljárta ezekben a nehéz ügyekben. Arra kérem az elnök urat, hogy hasonló lendülettel sürgesse ki az iparos nyugdíjtörvény betervezését.

Galamb Ferenc megjegyezte, hogy ez a törvény teljesen elő van készítve, amint lehetséges, beiktatják a javaslatok sorrendjébe. Az ügyét szíven viseli, hiszen már 1927-ben állami feladatnak jelölte meg az ipari nyugdíjbiztosítást, mert csak így lehet elérni, hogy a befizetést alap érteke megmaradjon.

Milyen fokú autonómiát kapnak a kamarák

Bejelentette még Galamb Ferenc, hogy január 1-től a kereskedelmi és iparkamarák autonómiáját részben visszaadják, a belfeladatokat ugyan a miniszter nevezi ki, de az elnököt és két alelnököt a belfeladat választják.

Balogh József a kencekiutalás körül tapasztalható nehézségekről beszélt, majd Vangor Antal felszólalása után Szathmáry András szólott a címfestők nehézségéről. Kérte az előjáróságot, hogy a címfestőket fellelő kiutalásban is részesítse. Galamb Ferenc elnök válaszában kijelentette, hogy ezzel a kérdéssel a szakmaközi bizottság van hivatva foglalkozni.

Karácsonyi segély

Ezután az ülés az ipartestületi tisztviselők karácsonyi segélyével foglalkozott s mind a tisztviselőknél, mind pedig az ipartestület pénzbeszedőinek karácsonyi segély címén egyházi teljesítést szavazott meg.

Lechner Lajos jegyző ismertette a HON Sz karácsonyi segélyre vonatkozó kérését. A támogatáshoz az ülés egyhangúan hozzájárult. Az összeg nagyságát az elnökség később fogja meghatározni. Ugyancsak hozzájárult bizonyos összeggel az ipartestület az iparos ifjak által rendezett gyűjtéshez. Lechner Lajos jegyző bejelentette, hogy az ipartestület karácsonyi segélyakciója igen szép sikerrel zárult. Összegegyült 17.604 pengő, melyből magánosok 12.757 pengő gyűjtöttek, míg a szakosztályok 4847 pengővel járultak hozzá az akcióhoz.

A henteszakosztály új alelnöke

Lechner Lajos bejelentette, hogy a hentes szakosztály alelnöki tisztisége Öry Lajos iparmegszünése folytán megüresedett s a henteszakosztály erre a tisztiségre Oláh Jánost választotta meg. A bejelentést az ülés tudomásul vette.

A jövő évben testületi tisztújítás lesz

Az ülés végén Galamb Ferenc elnök bejelentette, hogy mivel ez az ülés évzáró ülés is volt, köszönetet mond az iparhatóság-nak, az iparkamarának, az ipartestület előjáróságának, tisztviselőkarának azért a megértő támogatásért, amellyel az elmúlt év folyamán munkájukat végezték. Az 1943. év végéről az előjáróság tagjainak, valamint az összes tisztiséget betöltő testületi tagok megbízatása lejárt. A következő év tehát a tisztújítás éve lesz. Mindenki nyugodtan, a jól végzett munka nyugalmával adhatja át helyét utódjának. Ezután Galamb Ferenc megemlékezett az ipartestület halotjairól s emléklüknek az ülés egy perces néma felállással adózott.

Közellátási érdek, hogy árpa- és köles hántolását megengedjék

December hónapban kezdődik meg a kövér sertések vágása úgy a családoknál, mint a gazdaságokban. Még normális viszonyok mellett is igen sokat jelentett egy egy háztartásban a sertésvágások alkalmával elkészítésre kerülő hurkafélék, nem is kell magyarázni, hogy ma ennek mennyivel nagyobb jelentősége van a közellátás szempontjából. Ahhoz azonban, hogy hurkaféléket lehessen készíteni, szükség van rizsre, ami nincs, előreláthatólag nem is lesz. A rizst lehetne pótolni köleskasával, vagy hántolt árpával az úgynevezett gerslivel, azonban ezt sem lehet kapni. Megoldás mégis van, mint ahogy ezt a hajdúbozsórményi példa bizonyítja, ahol a város polgármestere, mint a közellátás hivataltalnak a feje, elrendelte és meg-

engedte, hogy kisebb 5-10 kg-os tételekben a gazdák saját szükségleteikre árpa, illetve köles készletükből szabadon hántolthassanak.

Debrecenben is meg kellene oldani ezt a nehéz problémát. Alig avn Debrecenben olyan gazda aki ne rendelkezne vagy kölessel, vagy árpával, de a legtöbb nagyobb gazdaságban még a komenciók cselédek is rendelkeznek ezek valamelyikével. Igen nagy segítséget jelentene, ha engedélyt adnának ilyen kisebb tételekben való hántolásra. Hiszünk, hogy felvetett példát és gondolatot a debreceni közellátási hivatal magáévá teszi és rövidesen megtörténhet az utalványok kiadása kisebb tételű árpa, illetve köles hántolására.

Vámörlelési tanúsítványok kiadása

A legújabbban megjelent 129.600-1343. K. M. számú rendeletben foglaltak alapján értesíttem az érdekelteket, hogy a vámörlelésre jogosultak az 1944. évi január hó 1. napjától az 1944. évi július hó 31. napjáig terjedő időre a háztartásukhoz tartozók részére vámörlelésben fejenként 140 kg. kenyérgabonát öröklhetnek.

A vámörlelésre jogosultak az 1944. évi január hó 31. napjáig kérhetik a lakóhelyük szerinti illetékes központi előjáróságtól (Debrecenben a Gabona Iródától) a fent meghatározott kenyérgabona mennyiség feljegyzését a vámörlelési tanúsítványukra, illetőleg a gazdáknyükbe.

Ha a vámörlelésre jogosult az 1944. évi július hó 31. napjáig megörlelésre engedélyezett teljes kenyérgabona mennyiségét saját termésből, vagy természetbeni járandóságából fedezni nem tudja, vagy a kenyérgabona még nincs birtokában, az ellátatlanság tartamára kenyér- és lisztjegyvet kaphat. Ez esetben azonban a vámörlelési tanúsítványon (gazdáknyvben) megfelelően kevesebb kenyérgabona öröklésére kap engedélyt. Egy személy egyhávi kenyér- és lisztjegye ellenében 20 kg-mal kell a vámörlelésre engedélyezett kenyérgabona mennyiségét csökkenteni.

Aki az 1944. évi január hó 31. napja után szerez ber, vagy egyéb természetbeni járandóság címén, vagy hatósági kiutalás alapján kenyérgabonát és vámör-

lelésre jogosult, de a fenti időpontig nem igényelte a vámörlelési tanúsítvány (gazdáknyv) kiállítását, köteles a megszerzésétől számított 15 napon belül a lakóhelye szerinti illetékes központi előjáróságtól (Debrecenben a Gabona Iródától) a vámörlelési tanúsítvány (gazdáknyv) kiállítását kérni, vagy pedig a kenyérgabonát vásárlásra jogosított kereskedőnek megvételre felajánlani.

Akik az 1944. évi január hó 1. napjától az 1944. évi július hó 31. napjáig terjedő időre vámörlelési tanúsítványt kaptak, azok már az 1943. évi december hó 15. napjától kezdve jogosultak öröklésre.

Az 1944. évi március hó 31. napjáig fejenként legfeljebb 60 kg kenyérgabonát lehet megöröklteni.

Az örlelési tanúsítványt Debrecenben a Gabona Iróda (Dobozó) átjáró földszint) adja ki. A vámörlelési tanúsítvány kéréskor a gazdáknyvet, vagy a külön lapon kiadott örlelési tanúsítványt, továbbá a család összes cukorjegyvet és amennyiben van, a család összes kenyér- és lisztjegyvet fel kell mutatni.

A vonatkozó 129.600-1343. K. M. számú rendelet a Budapesti Közlöny 1943. december 14-i 280. számában jelent meg és ugyan e napon lépett hatályba.

Aki a rendeletben foglalt rendelkezéseket megszegi, vagy kijátszza, szigorú büntetés alá esik.

Polgármester.

Teréz női szabó. Szabó Gáza drogista.

Segédavatás az Ipartestületen

Az Ipartestület előjárósága tegnapi ülésén sok fiatal segédatavot fel. Szendrey Sándor alelnök intézett hozzájuk szép beszédet, melyben hivatkozott azokra a kapcsolatokra, melyek az Ipartestület, mint sérelmeiket orvosoló és tanácsadó szerv és az új segédek között egész életükben fennmaradnak. Kérte őket, törekedjenek arra, hogy minél előbb önállóvá legyenek, mert az az élet célja, hogy megállják helyüket és minél többet teremtsenek. Az ipart soha nem lehet tökéletesen kiutalni. Az ember megöregszik, de még mindig van mit tanulnia a mesteriségében, hiszen mindig jönnek újabb dolgok. A fejlődés teszi nagyra országunkat és népünket. Kívánom, a mai nehéz időkben is rötsék boldogan a karácsonyt.

Lechner Lajos jegyző és Csócsits Lajos kiosztották a segédeleket a következőknek: Csuka János művezető, Kupferstein Ilona nőiszabó, Varga Gábor timár, Nagy Sándor kömüves, Möriz Erzsébet tehermentő-készítő, Singer Ferenc férfiszabó, Tömöri Dániel asztalos, Benda Imre kelmefestő, Fántics András szobafestő, Böres Magdolna női kalapkészítő, Abrahamovics Sára nőiszabó, Ilyés József ács, Kelemen B. a géplakatos, Holub Ferenc vendéglős, Rosenber Livia nőiszabó, Varga Sándor cipész, Kertész Lajos üveges, Wertheimer Olga fehérneműkészítő, Klein Albert villanyszerelő, Mészáros István hentes, Kovács Endre férfiszabó, Szabó Márton asztalos, Nagy László cipész, Fábian Margit nőiszabó, Magi Sándor lakatos, Magyar Piroška nőiszabó, Kovács Olivér szobafestő, Aleva

Karácsonyra kedveseinek

Kerámlát

Dr. Székely Szűcs Sándortól vegyen Csapó u. 33. (Ipariskola épület.) Telefon: 25-70.

Gazdalevél

A Tiszántúli Mezőgazdasági Kamara pénteken tartja közgyűlést és ebből az alkalomból az illetékesek figyelmét gazdasáraink nevében a következőkre szeretném felhívni:

Kérjük, hogy a gazdáknak adjanak korpát, megterhelés nélkül, vagyis ne számítsak be a pontokba. Aszállykar volt, kevés a takarmány és szükséges a jóságok átteleltetéséhez, a tejtermeléshez és malacok neveléséhez.

Itt van a tél és gondoskodni kell arról, hogy a lovak laza legyenek patkó és a járművek valással mindig elláthatók legyenek.

A ruházat, labell igényeléseknél a mezőgazdasági munkások, cselédek érdekeit tartsák szem előtt. Ugy tudjuk, hogy a debreceni timároknál van elég kikészített bőr és, ha azt más célra nem veszik igénybe, szabadítsák fel a mezőgazdaságban dolgozók részére.

A Tiszántúlon nagy a szőlőkárokból eredő adólerakások történetek és szükséges, hogy érdekelt gazdáközönség tudja meg, hinek-kinek, mennyi a leírása. Intézkedjenek a jövőben, hogy a kárhoz merően a gazdáknyvben a pontok kiigazítása megtörténjen.

A kötelező olajmagtermelés folytán nagyobb mennyiségű napraforgó tökmag és más olajos magvaknak a helybéli feldolgozást kellene megengedni, legalább is részben, hogy itt is legyen olaj. Ismeretes, hogy rüthjárány volt a nyaron, lehet, hogy jövőre visszatér és kell majd itt is az olaj a közellátáshoz. A napraforgómag kiútása, ha itt történne, jobban járnának a gazdák, mert bizonyára bővebben kapnának olajpótlását a takarmányhoz.

Tiszántúli gazda.

SPORT

Nagy küzdelem után a Hajdúezred II. zlj. csapata nyer e a Tiszthelyettesi Kupa rangadóját

Hajdúezred II. zlj.—Repülők 2:0 (1:0)

Tegnap délután mintegy ezer-öttszáz néző előtt a DTE pályán került sorra a Tiszthelyettesi Kupa legérdekesebb és legizgalmasabb mérkőzése, melyen nagy küzdelem után a II. zászlóalj együttese került ki győztesként. Ezzel a győzelemmel megelőzte a Repülők és így a Tiszthelyettesi Kupa őszi bajnoka lett.

Kissé hűvös időben Farkas Iván játékezőt vezetésével a következő összeállításban futott ki a két csapat. II. zászlóalj: Szilágyi, Szabó, B. Nagy I. Rác, Zilahy, Koppjári, Vaas, Böres, B. Nagy II. Ille, Nagy Antal. — Repülők: Gróf, Magyar, Sipos, Szabó II. Galambosi, Nagy Lajos, Zimonyi, Gyórváry, Balajthy, Nagy L., Pintér. Változatos játékkal indult a féldél. Az első komolyabb támadás a 10 percben gördül végig a pályán, de ekkor B. Nagy lövése alig kerüli el a kaput. Ille szép fejeze Gróf kezében hal el, majd Zilahy szabadrúgását védi a Repülők kapusa. Állandóan a II. zászlóalj támad s ennek eredményeként a 28. percben megszületik az első gól. Zilahy Koppjári-nak ad, aki szépen teszi ki Vasst a jobbszélre lefut, de lövésebe Sipos beleteszi a lábát és szöglet lesz a támadásból. A beívelt sarokrúgásból B. Nagy gyönyörű gólt fejel 1:0. Ezután tovább is támadásban marad a II. zászlóalj de az eredményen változtatni szándéka nem tudnak.

Szünet után a Repülők ragadják magukhoz a játék irányítását. Egyik támadást a másik után ve-

zetik ellenfelük kapuja ellen, de a csatároknak részben nincs szerencsájuk, részben pedig a II. zlj. csapatának védelme, élén Zilahyval és Koppjárral mindent ment s rombol. A kapuban Szilágyi pedig egészen nagyot játszik. Szinte lehetetlen neki gólt löni. A nagy nyomozott Repülők főnyelből néha felszabadulnak a II. zászlóalj csatárai is s veszélyes támadásokat vezetnek a Repülők kapuja ellen. Illetve egyik támadásnál a 16-oson belül felvágják, de a játékezőt érthetetlenül továbbot int. Sipos előrefőn a csatársorba a Repülők-nél, de ez sem segít gót a 32-ik percben B. Nagy a kiállítás sorára jut és a 10 emberre csökkent II. zászlóalj együttese ekkor még nagyobb lelkesedéssel s rámenéssel küzd. Veszélytelennek látszó támadás végén Vass közepre felel Gróf kiüt a labdát s a befutó Nagy Antal ballábás lövése a felső lécs alá vágódik 2:0. A gól után mintha erősödne az iram, mindkét csapat hatalmas lelkesedéssel küzd, de az eredmény nem változik.

A két csapat küzdelme szép játékot hozott, melyen a II. zlj. megérdemelten szerezte meg a győzelmet s ezzel a Tiszthelyettesi Kupa őszi bajnoka címet is. A győztes csapatban mindenki remekül játszott. Szilágyi gyönyörűen védett. Zilahy és Koppjári a védelemben tűndökölt, míg a csatársor legjobbjai a váratlanul jól játszó Ille volt. B. Nagy s Böres lelkesen és odaadón küzdött.

A Repülők együttesében Sipos, Galambosi és Szabó II. volt a legjobb.

Játszottak a tegnapi nap folyamán még egy Tiszthelyettesi Kupa mérkőzést, melynek eredménye: Híradók—Tüzérek 4:1. DTE pálya, vezette: Sorszegi. A két csapat a következő összejövetélben játszott. Híradók: Magyar-

"Mindent elkövetünk, hogy kiverekedjünk Szegeden a továbbjutást a Magyar Kupában"

A DVSC játékosai erősen készülnek a vasárnapi DVSC—Szeged mérkőzésre.

A befejeződött bajnoki idény után vasárnap megindulnak a kupaküzdelmek is, az NB I. csapatok számára. A DVSC mindjárt az első fordulójában kemény ellenféllel kerül össze, a Szegedi AK csapatához utazik Szegedre, mely diadalmas őszi szereplése után itélve jövőre ismét az NB I-ben rúgja a labdát. A Szeged több szempontból nehezebb ellenfélnek ígérkezik, mintha valamilyik NB I. csapattal hozta volna össze a sorsolás a debreceni játékosokat. Először is otthonában fogadják a DVSC-t, azt pedig még

vári, Kovács, Ötvös, Csák, Csepregi, Tölgyesi, Veres, Czinkóczy, Takács, vitéz Lőrincz, Füllöp. — Tüzérek: Fenyvessy, Eperjessy, Fltos, Mihalik, Pócsi, Soltész, Klíngler, Tóth, Kiss, Nagy II. Bobik. Erős iramú mérkőzés, biztos győzelem, Góllövők: Takács (2), vitéz Lőrincz és Czinkóczy, illetve Kiss.

A Beeskay idejéből jól tudja a debreceni közönség, mit jelent a tiszaparti városban játszani. Másodszor a Szegedi AK-ot futi a vágy, hogy NB I. csapat legyőzésevel bizonyítsa be, hogy most is az NB I-ben lenne a helye. — Végül, de nem utolsósorban: olyan jó csapata van a szegedieknek Bognárral, Harangozóval, Nagy Antallal, Vörössel, Baróttival éle, hogy legyőzések valóban bármelyik NB I. csapat számára komoly feladatot jelentene. A DVSC egész héten erősen ké-

szült a Szegedi AK elleni mérkőzésre. A szerdai kétkapus edzés után, melyen biztatón mozogtak a fiúk, ma kisebb erőnléti edzés, az ezt követő szakosztályi ülésen taktikai megbeszélések lesznek és a csapat szombaton kel útra Szegedre. Nehéz feladat vár rá, ha azonban a támadósor jobb és szerencsésebb napot fog ki, mint legutóbbi mérkőzésein, akkor kis gólarányú győzelmet, esetleg döntetlent kiverekedhet, ami mint vendégszempontnak szintén biztosítaná a továbbjutást a Magyar Kupában.

A DVSC Nagy Mihály, Csokai, B. Nagy — Orosz, Nagy II., Zilahy — Szabó, Tisza, Szilágyi, Mester, Sidlik összejövetelében utazik a szegedi mérkőzésre, melyet Énekes játékevezető vezet.

Egyik vezetőségi tag nyilatkozata szerint: a DVSC nagyon belefog fektetni a mérkőzésbe és minden elkövet, hogy kiverekedje a Magyar Kupában való továbbjutást. Reméljük, ez sikerül is.

Finta, a volt debreceni középcsatár irányítja vasárnap a Fe-

reneváros—Csepel utolsó bajnoki mérkőzésen a Fradi támadósorát. Polgár ugyanis megsérült Szolnokon, Finta pedig teljesen kiheverte betegségeit és játékra jelentkezett.

Nagyváradon szombaton nagy-szabású ünnepségek keretében megnyitják a Szent László sport-és kiképzési évet. A megnyitói ünnepségen részt vesz vitéz Bély Alajos altábornagy, az Ifjúság Honvédelmi nevelésének és a testnevelésnek országos vezetője.

A magyar katonaválogatott december 31-ikén indul Belgrádba a német katonaválogatott elleni visszavágó mérkőzésre.

15 mérkőzésen csak 13 játékost szerepeltetett a NAC az őszi idénybe. Ez egyik titka kitűnő szereplésének.

Négy új játékoskal folytat tárgyalást a DVSC. Három csatárral és egy fedezettel. Remény van rá, hogy tavasszal alaposan megerősített csapattal indul a bajnoki küzdelembe a DVSC.

Drottár, aki nagy sikerrel rugta a labdát a DEAC-ban, került előválogatott is volt, majd

Kaposvárra került, a Kassai FAC csapatához kérte igazolását.

Hirdetmény. Ezúton hozom a város érdekelt közönségének tudomására, hogy a m. kir. kereskedelem és közellátásügyi miniszter úr a 148.920—1943. VII sz. leiratában arról értesít, hogy a Debrecen sz. kir. város Világítási Vállalatának a m. kir. államvasutak Debrecen állomásának kihűző vágányából kiigazolag a vállalat telephelyén tervezett szabványos nyombőségű iparvágányának f. évi július hó 27. én megartott közgazgatási bejárásról felvett jegyzőkönyvben foglaltakat jóváhagyólag tudomásul vette és az iparvágányának tárgyalási záradékkal ellátott és visszaküldött tervek szerinti megépítésre a helyszínen előzővel megadott engedélyt, — az idegen tulajdonban lévő területék elfoglalására érvényes jogszabályok továbbá a jegyzőkönyvben foglalt engedélyzési, építési és üzemi feltételek pontos betartásának kötelezettsége mellett megerősítette. Polgármester.

APRÓHIRDETESEK

MAGANNYOMOZÓ (54)
JANOSSY magánnyomozó bizalmasan nyomoz és megfigyel. Virág u. 21. telefon: 23-78. 54-799 2 9.
KOSZTOLÁNCZY magánnyomozó bizalmasan megfigyel, nyomoz Lorántffy u. 19. 910 12. 31.
GALOCZY legregibb magánnyomozó megfigyeléssel, nyomozásai díszletek, eredményesek. Zöldfa u. 3. szám. Telefon: 28-72. 54-72-34

ALKALMAZÁST NYER FERFI VEGYES
Ujság-
kézbesítőket
(férfitakat, nőket)
azonnal felvesz a
Kiadóhivatal,
a fizetés, nyugdíj.

KENYÉR kihordó állandó alkalmazásra felvétetik, Csemete u. 20. 2-1201
MUNKÁSIUT állandó munkára felvesszék, Oláh Károly u. 8. 2-1595

IPARI FERFI (33)
EGY sütősegédet azonnalra felveszek, Körössy Mester u. 39. 33-1584

KIFUTÓ FIÚ (49)
KIFUTÓT, megbízhatót felvesz a Hegyaljai borüzlet. Ferenc József út 55. sz. 49-1598

IRODAI NŐ (34)
GÉP- és gyorsíró, nagy vállalatokhoz azonnali belépésre felvétetik. Német nyelvtudás előnyben. Kézrel frott ajánlatokat a kiadóhivatalba Perfekt jellegre. 34-1212

IPARI NŐ (35)
FIATAL nő fodrász, segédnyelnyt, ki a férfi fodrászban is segít kényelmes teljes ellátást adok és legmagasabb fizetést. G. Szabó Imre fodrász, H-Böszörmény, Tisza István u. 19. 35-1191

KERESKEDELMI NŐ (50)
FÜSZERÜZLETBE kiközgöztető, azonnali belépésre keresek. Fizetés megegyezés szerint. Bihari Károly, Kasza út 12. 50-1217
HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTTI MINDENES (30)
FEJNI tudó mindenest keres háromtagú úri családnak. Megbeszélés: MÁV Kolónia, Kölcse Zoltán. 30-1156 vv.

BEJÁRÓNŐ (8)
BEJÁRÓNŐT, vagy fiút minden házmunkára felvétetik. Timár u. 34. sz. Jelentkezés délelőtt 10-12 óráig. 8-1198
ALKALMAZÁSI KÉRES NO (13)
JÓL számoló gyors- és gépíró, azonnali elhelyezkedést keres. Jelleg: „Perfekt”. 3-1051
BEJÁRÓNO azonnali felvétetik dr. Révész. Plac u. 77. 8-1600

UZLETI AJANLAI 57
BUNDAJÁT most keresztesse, alakítassa Katona Vilmos szucs mesternél. Simonffy u. 2. sz. telefon: 12-32. 57-157 12 12

ÉRTÉKES vásznából, sejméből, takarékosan szabjuk, varrjuk, nimezzük agyeműit, fehérneműt, függönyeit. — Megrendelőink anyagait külön bebiztosítottuk. „Favorit” Csapó u. 24. sz. 67-573 12. 31.
AJANDEKNAK, papucsot, babát, macskát Textildolgozóknak kérésre szívesen. Hozott anyagból is. Javítást vállalok. Batthyány u. 1. 67-12 1. 4.

SZORMEBUNDAKAT javítok, alakítok, festek, veszek, eladok. Kőváry szucs mester püspöki palota. 67-599 2. 2.
HASZNALT órákat veszek, javítok, eladok. — Schiffmann, Vendég u. 7 (kisdállomásnál). 67-1792 1. 5
ÚJÁ varázsolom kabátját, kosztümjét, gyönyörű kivitelben „Tildi” divat szalon, Rákóczi u. 11. 67-568 1. 11.
KARÁCSONYRA hasznos ajándékokat. Porcsívót, gramofont, resót termofort, hópalackot, s vasalót, kerékpár, rádióalkatrészeket. Soltész, Kálvin-tér 2. 67-1796 1. 31.

UZLETI KERESLET 66
Figyelem!
Magas áratat fizetek szonyegeket, függőágyakat, ezüst és arany készleteket. — juttatunk markant restmennyeket régi bútorokat, nemesszertárgyakat stb. in goszakoztató, pusztóki palota. 66-1991 1. 21
TOLLAI legmagasabb ártan aron vesz. „Hagyomány” tolguytó telep. József kir. herceg u. 41. 66-760

ELELMISZER (18)
ALMA, 16 mázsa, egy tételben eladó. József kir. herceg u. 18. 18-1152
KÁRPÁTALJÁN cirka 25 métermáza álló, többféle fajta alma, aot a helyszínen kedvező áron átadó. Értekezni: Burgondia u. 6. 18-1205
KÁRPÁTALJAI almák kaphatók kisebb és nagyobb tetelekben. Értekezni: Burgondia u. 6. délelőtt 10-12 óráig, délután 2-4-ig. 18-1204

ÉKSZER, ARANY (19)
REGI ékszerket ezüstöt, briliánsat, magas aron veszek. Ékszerjavítás. Pollák aranyműves, Hatvan u. 2 19-239 3, 2
ARANYAI, ezüstneműt, ékszerket naplaron vesz fakacs Sandorné, Plac u. 56. 19-593 2. 18
ARANYAI, ezüstöt, briliánsat, ékszer naplaron veszek, Sztelecsényi Sas u. 2. 19-898 3, 2
EGY par briliáns függő s egy brili gyűrű, egy Rington íróegp eladó. — Hunyadi u. 14. Zalogház. 219-61

BÚTOR (9)
HALOSZOBÁK, ebéd-ök, kombinált szobák, konyhaberendezések, — Salamon bútorüzletében. Jó minőség, előnyös árak. Hunyadi u. 9-238 2, 27
NINCSEN fényes kirakunk, bútor olcsón adunk. Plac u. 71 szám udvarban, Brilline. 9-1454 1. 8.

HALOSZOBÁK, konyha berendezések legjobb kiviteiben állandóan rakáron. — Ujfaluynál, Bethlen 56. 12, 31, 9-772
ELCSERÉLEM eladom jogfolytonos kocsmás házam, vagy kiadom. Miképecsi út 40. 6-1186

HASZNALT bútorokat irodaberendezést, wert heinkasszát és üzletberendezést magas aron veszek Veró, Csapó u. 10. sz. 9-737 12. 15.
FIGYELEM!
Sajátkészítményű konyhaberendezések, festett hálóok, kombinált szekrények raktáron Arany János u. 1. udvarban. 9-1366 3. 5.
HALOSZOBÁKAT legolcsóbban, bizalommal csak Lócsai bútorüzletéből vásárolhat. — Eötvös u. 66. 9-1106 3 15
BÖRGNITURA, nagyméretű angol, hinaszék, rézgy, fehér márványlap, képek, s csomagolópapír eladók. Veres u. 5. 9-1216
ÚJ sezlon, reklamé, fototelek, székek eladók Homok u. 142. kereszttéput. 9-1208
HÁLÓ, komplett, keményfából eladó. Irinyi u. 8 sz. 9-1187

RADIO (58)
ORION 2+1 rádió kéz alatt eladó. Hid u. 2. 58-1120
RADIO nagyteljesítményű, eseh gyártmány olcsón eladó. Gyepűsor 50. Pozsonyi út végén, 58-1203

HANGSZER (28)
ZONGORA nanzolasi munkat, kitűnő kezdett-szeggel valiaok Vargyas Nap u. 17. vidéken is. 28 624 5 3
ALIGHASZNALT prima gramofon, lemezekkel és egy használt, de jókában levő feketeanyag eladó. Werbőczy u. 2. II. 2. 28-1214
ELADÓ egy Mogyorósi féle díszes faragott pedálos, régi kijátszott teljesen új állapotban levő cimbalom. H-Böszörmény, Tisza István u. 19. úlzlet. 28-1192

AUTO, MOTOR, KERÉKPÁR, GEP (7)
EGY darab 2 egysz 4 üzed loerős motor 288. 38 woltos 2800 perfordulatos centrifugal szivattyúval szivó és nyomó csatlakozással békebéli minőségben, alighasznált állapotban eladó. Honvédelemet útca 6. 7-187 vv
FERFI kerékpár, alighasznált állapotban régi gumikkal eladó. Plac u. 45-47. házfelfügelyő. 7-1188

ATADÓ UZLET, VÉNDÉGLŐ (6)
ELCSERÉLEM eladom jogfolytonos kocsmás házam, vagy kiadom. Miképecsi út 40. 6-1186

LAKÁSCSERE (53)
REGIBERŰ nagyonszép száraz utcai szoba konyha, spájz, fáskamarából álló új lakasom elcserelem előszobás, s esetleg ugyanolyan lakását. „Lakó nincs” jellegre kerek cím megjelöléssel levelet a kiadóba. 53-1107
SZOBÁ, konyhás, spájzos lakasom 2, vagy 3 szobásra elcserelem. K. Tóth u. 30. 53-944
KÉT szoba, konyha, s spájzos lakást, hasonlóért elcserelem. Dégenfeld-tér 4. úlzlet. 53-1593

LAKÁST KERES (52)
TISZTVISELŐ lányom részére teljes ellátással lakást keresek, január 1-ére, Máténé, Kecskemet, Zimay u. 12. 52-1189
ELVÉSZETT (13)
JOBKEZES barna férfi kesztyű elvesztett, a Hatvan utcán. Megtalálój jutalomban részesül. Hatvan u. 50. Stern. 13-1597

CSEREÜZLET (11)
JOB minőségű 41-es férfi ingekért, alsónadrágokért, fuszkekikért adok békebéli új női ingeket, hálóinget, mokett asztalterítők, fehér asztalterítőt, lepedőt stb. vagy megveszem. Cím a kiadóban. Levelezőlap hívásra elmegyek. 11-1211
PIROSCSZIMÁT női, 34. vagy 35-öst, kölcsön kérek 2 napra. Díját ételmiszerben is fizetem. fűszerüzlet, Telek u. 73. 11-1594

SZÁRAZ tűzfát adok tojásért, vagy hasonlóért, Eötvös u. 82. 11-1590
12-16-os, 8-as sörreltöltött patron elcserelem tűzfát, szénért. Erdéklődni lehet: József kir. herceg u. 2. halcsarnokban. 11-1207

HASZNALT RUHA, CIPŐ (69)
KHEKI kamarn tisztizubbonyok, nadrágok s pilótaöltöny, jó minőségben eladók. Borovszky úrszabóságában, Csapó u. 98. 69-1406 1. 4.
LAKKCSIZMÁT jól állapotban levő 38 vagy 39-es cipőre hűzhatót veszek Cím a kiadóban. 69-1049
EGY használt fekete női bunda, olcsón eladó. — Kassa út 32 B. első lakás. 69-1183
FERFI fekete télikabát eladó. Dégenfeld-tér 3. házimesternél. 69-1592

VISZONTELADÓK-NAK csizmanadrágok s különböző ruhadarabok eladók, Széchenyi u. 53. kereszttéput. 69-1591
ELADÓ női bunda, báránybőr lengyel férfi bunda, középtermetre, teljeen új. Plac u. 3. sz. textilüzlet. 69-1210
ÖNKENTESI zubbony, nadág, kisebb alakra, alighasznált, 1500 pengőért eladó. Mikepecsi út 88. sz. 69-1209
ELADÓ 42-es fekete bőrtalpu félcipő, Timár u. 34. sz. 69-1199
VADONATUJ frakk fekete öltöny, dunna, párnahuzat, Boeckaiöltöny, 13 évesnek és kislány Boeckai-kabát eladó. Maróthy György u. 12. 69-1195

ÖNKENTESI zubbony nadrág, sapka, köpeny, 41-es bőrtalpu tiszticipő és eszma, tiszta gyapjú fehér sí-szveter eladó. délután 3-4 óráig, Margit u. 5 B. Papp. 69-1194
PERZSABUNDA, használt, jóállapotban, kis termetre, privátotl privátnak eladó. Megtekintető: Plac u. 2. földszint. 69-1190
ELADÓ egy fekete alighasznált férfi télikabát. Erdéklődni lehet MÁV Kolónia 24. Mátyássy felügyelőnél. 69-599

GYERMEKKOCSI (27)
GYERMEKAGY, keményfából, fenyezve 108.20 P. Szabó asztalos bútorüzletében, Csapó u. 33. sz. 27-191 2. 14.

INGOSÁG ELADÁS VEGYES (36)
ELADÓ egy hajvágógép körszűrő kprong, szerszámos szekrénybe beépítve teljesen jó állapotban, üzembekes, G. Szabó Imre, Tisza István u. 19. H-Böszörmény. 36-1193

GAZDASÁGI ESZKÖZ (24)
GAZDASÁGI felszerelési gépek, eszközök, kocskik, szekerek, alkaterészek állandóan raktáron. Arusi, beszerél, vásárol vitéz Nagy János, Hatvan u. 41. Telefon 26-19. 24-1358 3. 5
KERESEK megvételre vagy bére 25 kilós, 50 vagy 75 kilós kis mázsát árajánlattal Cím a kiadóban. 24-1185
GAZDASÁGI TERMÉNY (25)
NAPRAFORGÓ kórót megvételre keresek Csapó u. 24. I. emelet. 25-1136

SCEMEGET sütőtök minden tételben háztól kapható, Veres u. 5. 25-1215
INGATLANFORGALMI IRODA (40)
ALKALMI VÉTEL örökösödés folytán négylakásos ház 26 ezerért Arpad-térnél eladó. Nagytéplomnál emeletes bérház százezerért Megbizott Balázs Andor ingatlaniroda. Hunyadi u. 17. sz. —1596

INGATLANT KERES MEGVÉTELRE (38)
NAGYOBB bérházat veszek megbízásból dr. Böszörményi Béla ügyvéd, Ferenc József út 70. 38-932
ELADÓ HÁZ (17)
KEREKES GÉZA u. 25. számú ház eladó. 17-874

PÉTERFIÁNÁL bejáró, adómentes, beköltözhető, többlakásos úri ház 112.000 P. Megvehető hatvanezer készpénzzel. Nagy ingatlanirodában, Csapó u. 27. távbeszélő 33.15. 17-1200

ELADÓ HÁZHELY (16)
ELADÓ Hajdúszoboszlón a Szurmay utcán fürdő közelében levő 310 négyzetméteres pusztatelek. Erdéklődni Hajdúszoboszlón, Rákoczi u. 74. szám. vv 16-504

ELADÓ FÖLD (15)
HÁROM és fél hold on-dódi föld, kilenc kilométertől, szoboszlói útféjen Nagy ingatlan irodában. Csapó u. 27. Távbeszélő: 33.15. 15-1200
ELADÓ ALLIATOR 14
ELADÓ kilenc darab 8 hetes yorksi malac, kígyó u. 18. 14-959
LIBA, szép és jófajta tenyésztésre alkalmas, tojók és gunár eladók. Fancsika 70. Szigethy. 14-1373
SZÁZ darab anyabírka. 3-4 évesek eladók. — Csapó u. 28. házimester. 14-920

Szerkesztésért felelős: **PALFI JOZSEF**
Kiadásért felelős: **IFJ SZIGETHY GYULA** főszerkesztő h. igazgató.
Kiadja és nyomja: **TISZÁNTULLI KÖNYV-ÉS LAPRIADO RI.**
Műszaki vezető: **SZIGETHY KAROLY.**